

Leto XIX. Stev. 68

DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razven
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

NEUSPEH V PODODBORU EVROPSKEGA SVETA

Konferenca o Posarju brez sporazuma

Nemški delegat je glasoval proti resoluciji o pogojih za izvedbo plebiscita

London, 21. marca (Tanjug). Dva dni trajajoča konferenca pododbora evropskega sveta v britanskem zunanjem ministrstvu, na kateri so obravnavali evropeizacijo Posarja se je končala brez sporazuma.

Pred pododborom, v katerem so predstavniki Velike Britanije, Francije, Zahodne Nemčije, Posarja, Holandske in Danske, je bil načrt člana holandskega parlamenta Van Natersa, ki zajema gospodarske in politične vidike bodočega statuta Posarja in je zamisljen kot temelj za sporazum in Francijo in Nemčijo.

Načrt predvideva namesto sedanjega francosko-saarske ekonomske unije petletno pogodbo o ekonomskem sodelovanju med Francijo in Posarjem s postopnim odpiranjem saarskega tržišča v Nemčijo. Velike kapacitete saarske premoči in jeklarne industrije bi po Van Natersovem načrtu v bistvu ostale še naprej pod francoskim nadzorstvom za dobo najmanj 50 let, kar bi zaotovorilo ravnovesje med gospodarskim potencialom Francije in Zahodne Nemčije. Van Natersov načrt predvideva v političnem delu o evropeizaciji Posarja, da bo do ostavitve evropske unije pooblaščenec evropskega sveta odgovoren za zunanje zadeve in obrambno politiko Posarja in da bodo v Posarju izvedli plebiscit. Toda pri tem je nastalo vprašanje svobodnega delovanja nemških in francoskih političnih strank.

O ekonomskem delu Van Natersovega načrta se niso sporazumeli, delno pa so se sporazumeli glede svobodnega delovanja političnih strank. Kratki uradni komunikacije sploh ne omenja gospodarskih oblik tega problema in poudarja, da je bilo vprašanje političnih strank obravnavano zgolj v splošnih potezah.

Odbor je s 5 proti 1 glasovi sprejel skupno resolucijo o pogojih za plebiscit o evropeizaciji Posarja. V pripravljalnem obdobju za plebiscit bi dovolil tem strankam, da smejo voditi kampanjo, vstevši tudi nemške in francoske stranke. Ker pa je glasoval nemški delegat proti tej resoluciji, nič ne kaže, da bo odbor za splošna vprašanja evropskega sveta pokanil to vprašanje z mrvice točke.

Pa tudi te izkušnje o razvoju vojaškega sodelovanja že zadostujejo, da nam pokažejo njegovo upravičenost. Te izkušnje kažejo, da je sporazum med našimi tremi deželami, v njegovem okviru pa leso vojaškega sodelovanja, delo in odkritosrčna želja samih naših narodov. Takšno vzdušje zaupanja in odkritosrčnosti ter duha enakopravnosti in popolne ohranitve narodne neodvisnosti osake izmed treh dežel, duh, kakršnega vidimo že od začetka trojnega sodelovanja, je poročilo, da bodo predstavniki treh generalštabov tudi v Ankarji uspešno izpolnili svojo nologo glede krepitev naše balkanske trdnjave prijateljstva ter utrditve splošnega miru in varnosti.

V. Teslić

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje vremena v nedeljo jutraj: Zaradi močnega porasta pritiska nad zahodno in srednjo Evropo sta se nad našimi deželami zračnega pritiska nad zahodno Evropo in Pirenejskim polotokom znižali. Vpliv sredozemskega ciklona nizkega pritiska nad Alpe s tem počasi slabi. Vremenski značaj na Balkanu določa stik vlažnega sredozemskega zraka in nekoliko hladnejšega kontinentalnega. Po vsej Jugoslaviji je običajno vreme, v Sloveniji, Liku in Makedoniji tu in tam rahlo padavine. Temperatura v notranosti od 4 do 9 stopinj, ob Jadranu do 15 stopinj.

Vremenska napoved za ponedeljek, 22. marca: Na Primorskem in Goronjskem večje razjasnitve, v ostalih krajih še precej oblačno, vendar v splošnem suho vreme. V severozahodnem delu sprva tu in tam še nekaj padavin, pozneje delne razjasnitve. Temperatura brez večje spreembe. Na Primorskem slaba burja.

Britanski uradni krogi menijo, da je rešitev vprašanja Posarja eno izmed najnujnejših pogojev za ratifikacijo pogodbe o evropski obrambni skupnosti v francoskem parlamentu. Dobro p učenj opazovalci trdijo, da je bila britanska vlada najbolj zainteresirana na uspehu sestankov pododbora evropskega sveta.

Sodijo, da je London odgodel svoj predlog o sodelovanju z evropsko obrambno skupnostjo, ker je čakal na izid te konference. Perspektive za ugodno rešitev saarskega vprašanja bi omogočile Veliki Britaniji, da v svojem načrtu sodelovanja z evropsko obrambno skupnostjo ponudi manj konkretnih obveznosti.

S tem so potrjene domneve, da britanska vlada še ni končno odločno sklepala o predlogih, ki jih mora v kratkem dostaviti stalnemu odboru evropske obrambne skupnosti v Parizu, saj je saarsko vprašanje po neuspešnih razgovorih v Londonu ostalo odprto. Predlogi britanske vlade o sodelovanju z evropsko obrambno skupnostjo še utegnejo vplivati na spremembo razpoloženja francoskega parlamenta.

Churchillov kabinet je pred preiskunjo, v kateri se spoprijemlje politika minimalnih jamstev evropski armadi s težnjo, da bi bila pogodba o tej organizaciji brž ko mogoče uveljavljena in ratificirana še pred pričetkom ženevske konference.

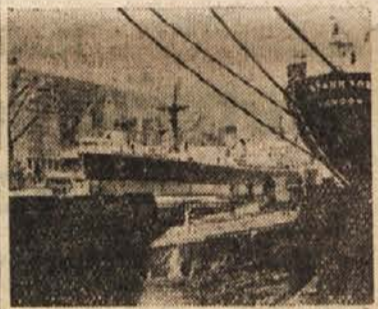
STARO VPRAŠANJE ZNOVA V OSPREDJU DRUŽBENEGA ŽIVLJENJA

Britanski delavci za zvišanje mezd

Sindikalni funkcionar Deakin proti vmešavanju laburistične stranke - Sindikati bodo pozvali na enodnevno stavko in prepovedali nadurno delo v strojni in ladjedelniški industriji

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 21. marca. Delavske zahteve, ki so bile delj časa politizirane v ozadje s sistemom arbitražnega postopka in posebnih preiskovalnih sodišč, ponovno prihajajo v ospredje družbenega življenja Velike Britanije. Te dni povesčajo posebno pozornost sporu v strojni in ladjedelniški industriji, saj sodijo, da utegne dobiti spopad med delodajalci in zvezami organiziranih delavcev teh industrij nesluten obseg.

Iz londonskega pristanišča

Pričakujejo, da se bodo v sredo sešli člani izvršnih odborov prizadetih sindikatov, ki so zapleteni v ta spor. Le-ti bodo pozvali svoje člane na enodnevno stavko in sprejeli sklep o prepovedi akordnega nadurnega dela v strojni in ladjedelniški industriji.

V sindikalnih krogih, ki vodijo ta spor, poudarjajo, da organi-

Delavci ladjedelniške strojne industrije zahtevajo zvišanje mezd za 15%, delodajalci pa so jim doslej ponudili 5%. Kaže, da delodajalci niso pripravljeli žrtvovati niti penja več, da bi ugodili delavskim zahtevam, sindikati pa pod pritiskom razpoloženja med delavstvom ne morejo sprejeti tako minimalne ponudbe.

Eden izmed argumentov, s katerimi delodajalci opravičujejo svoje stališče, je v trditvi, da bi sleherni nadaljnje povečanje mezd podražilo izdelke strojne in ladjedelniške industrije in s tem ogrozilo njene pozicije na nekaterih zunanjih tržiščih. Se več, nekateri delodajalci se upirajo celo povišanju mezd za 5%.

Prilakujejo, da se bodo v sredo sešli člani izvršnih odborov prizadetih sindikatov, ki so zapleteni v ta spor. Le-ti bodo pozvali svoje člane na enodnevno stavko in sprejeli sklep o prepovedi akordnega nadurnega dela v strojni in ladjedelniški industriji.

V sindikalnih krogih, ki vodijo ta spor, poudarjajo, da organi-

WEDENIG O VOLITVAH NA KOROSKEM

Večina prebivalcev obsoja šovinizem

Koroški glavar je zadovoljen, da si je politika Socialistične stranke pridobila zaupanje koroških Slovencev

Celovec, 21. marca. — Koroški deželni glavar g. Ferdinand Wedenig je kot predstavnik Socialistične stranke Avstrije odgovoril na nekaj vprašanj dopisnika Slovenskega poročevalca Jožeta Žižka, v zvezi z nedavnimi občinskimi volitvami na Koroškem.

Na vprašanje, ali je uspeh Socialistične stranke pri volitvah med drugim tudi dokaz, da večina koroškega prebivalstva obsoja šovinizem, je g. Wedenig odgovoril: »To je nedvomno. Volilni izidi dokazujejo, da si koroško ljudstvo v veliki večini prizadeva za mirno izgradnjo dežele. Seveda pa so tudi pri nas ljudje, ki se ne morejo otrestiti preteklosti.«

Koroški deželni glavar je v nadaljnjem razgovoru tudi obsojal šovinistične izpade, »ki se jih poslužuje odmirajoča skupina naših meščanskih strank«.

Končno je gospod Wedenig z zadovoljstvom ugotovil, da si je politika Socialistične stranke pridobila zaupanje koroških Slovencev.

Zborovanje koroških žena

Celovec, 21. marca. V petek je bil v Celovcu občini zbor Zveze slovenskih žena, ki se ga je udeležilo okrog sto delegatki. V poročilih so odbornice Zveze obravnavale pereče probleme o kulturnem in političnem življenju koroških žena in se zavzele za ustanovitev sodobne slovenske gospodinjke šole.

Občnemu zboru sta prisostvovala in ga pozdravila predsednik Demokratične fronte dr. France Petek in predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Fran Zwitter.

De Gasperi obljublja podporo vladi

Rim, 21. marca. (Tanjug). Na konferenci demokrščanske stranke je De Gasperi obljubil vladi vsoto podporo in ji izrekel zaupanje. De Gasperi je tudi poudaril, da je zdaj temeljni problem stranke v notranji enotnosti in disciplini. Omenil je spor med strujami v demokrščanski stranki in obsodil enostransko akcijo demokrščanskih sindikatov, ki so kritizirali politiko centra.

Tukajšnji politični opazovalci pripominjajo, da De Gasperi v svojem govoru ni omenil afera Montesi, čeprav je prav demokrščanska stranka hudo prizadeta.

KPI se pripravlja

Rim, 21. marca. (Tanjug). Vodstvo KP Italije se bo sestalo v torek, da bo razpravljalo o ukrepih, ki jih bo partija izdala sprito vladnega načrta o omejitvi dejavnosti KP Italije.

Pomoč ZDA Indokini

New York, 21. marca. (Tanjug). V najvišjih uradnih krogih ZDA so čedalje bolj zaskrbljeni sprito posledic, ki jih utegne imeti razvoj vojaških operacij v Indokini na francosko stališče do ratifikacije pogodbe o evropski armadi.

Predsednik senatnega zunanjepolitičnega odbora Willey je izrazil mnenje, da bi bilo tvegano za ZDA, če bi poslale letalsko tehnično osebje v Indokino. Pripomnil pa je, da svetovni položaj zahteva od Združenih narodov, da to tvegajo. Willey je odobril ameriško politiko do Indokine in zahteval naj ZDA prevzamejo večji del finančnih izdatkov za Indokino.

D. Blagojević

NAPOVEDI KONSERVATIVNEGA CASNIKA

Bo Churchill maja odstopil?

Govore tudi o razpisu parlamentarnih volitev jeseni — Dobro poučeni krogi pa menijo, da se Churchill še ne bo umaknil iz političnega življenja

London, 21. marca. (AFP). — Britanski tednik »News of the World« je objavil članek svojega posebnega dopisnika, v katerem je rečeno, da bo predsednik vlade Churchill podal ostavko kraljici, brž ko se bo konec maja t. l. vrnila s potovanja po domovinih in kolonijah.

Casnik piše, da bo Churchilla nadomestil na položaju predsednika vlade sedanji zunanji minister Eden, slednjega pa sedanji minister za urbanistiko McMillan. Casnik sodi, da bi utegnili jeseni razpisati splošne parlamentarne volitve, ki bi, kakor pričakuje to konservativno glasilu, utegnile utrditi položaj nove konservativne vlade.

Konrad Adenauer

tako sklenili okrepiti kulturne stike s skorajšnjim podpisom kulturnega sporazuma.

Na koncu je bilo sporočeno, da sta predsednik turške vlade Menderes in zunanji minister Köprülü sprejela poziv kanclerja Adenauerja, naj obiščeta Bonn. Sklenili so, da bo delegacija turških strokovnjakov te dni odpotovala v Bonn, da bi skupno z nemškimi predstavniki postavila temelj za uresničitev tega načelnega sporazuma.

Državniki obeh dežel so prav

URADNO SPOROČILO O TURŠKO-NEMŠKIH RAZGOVORIH

Menderes in Köprülü bosta obiskala Bonn

Ob obisku predsednika zahodnonemške vlade Adenauerja v Ankarji so razpravljali o političnem položaju in zlasti o trgovinskih odnosih med obema državama

Ankara, 21. marca (AFP). Po tri dni trajajočih razgovorih, ki jih je imel predsednik zahodnonemške vlade Adenauer s turškimi državniki med svojim uradnim obiskom v Turčiji, je bil objavljen skupni komunikacije, v katerem je poudarjeno »vzdušje razumevanja in zaupanja, ki je vladalo med razgovori«.

Sporočilo pravi, da so državni obeh držav »podrobno proučili svetovni politični položaj, posebej pa so obravnavali evropsko varnost«.

Miha Marinko obiskal svoje volivce

Murska Sobota, 21. marca. Danes je predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Marinko obiskal volivce v Prekmurju. Dopolnje je bil v občini Bodomeč, kjer se je zbralo na zborovanju približno 250 volivcev. popoldne pa se je zbralo v občini Pišine približno 300 ljudi.

Tovariš predsednik je odgovarjal na razna vprašanja volivcev, ki so se predvsem zanimali za obdavčitev po katastru in kako bo povečanje pridelka na izboljšani zemlji vplivalo na davek. P.

KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV MESTA IN OKRAJA MARIBOR

Socialistična demokracija temelji na razredni osnovi in služi graditvi socialistične družbe

Maribor, 21. marca.

Konferenca Zveze komunistov mesta in okraja Maribor, ki se je pričela včeraj, je danes nadaljevala in zaključila delo. Sekretar začasnega skupnega komiteja ZK za mesto in okraj tovariš Vlado Majhen je v analizi dosedanjega dela in bodočih nalog komunistov v Mariboru in okolici poudaril vrsto tehtnih misli o razvoju socialistične demokracije.

Najprej je ugotovil, da nekateri komunisti še niso dovolj domeli preokreta v dejavnosti organizacij ZK po VI. kongresu. Prejšnje administrativne organe so zamenjali kolektivni voljeni organi (namesto poverjenikov ljudskih odborov so zdaj sveti, namesto direktorjev delavski sveti itd.). To je narekovalo tudi spremembo dela komunistov, ki naj usposabljuje te kolektivne organe in skrbe, da se ti organi ne oddaljujejo od volivcev.

Ko je tovariš Majhen govoril o socialistični demokraciji, je opozoril, da je tudi posamezni komunisti dobro ne razumejo, zato se taki komunisti ne morejo uspešno spoprijeti s sovražnimi težnjami. Ob zadnjih volitvah so se n. pr. slišali glasovi, da je demokracija tem večja, čim več je kandidatov na kandidatski listi. V tem glasu pa so se oglašale le težnje socializmu tujih elementov po lažni demokraciji, kar bi jim omogočilo priliko, da bi bili voljeni bolj populistični kandidati.

Nekateri intelektualci z malo-meščansko miselnostjo merijo de-

mokracijo po tem, v koliko tolerira se preživelo miselnost, medtem ko označujejo vsakogar, ki uveljavlja socialistične koncepcije demokracije, za diktatorja. Po tem mnenju je demokracičen tudi kritik, ki ruši naš družbeni sistem. S takšnimi pojmovanji se komunisti pogosto srečujejo. Kažejo se med drugim tudi v stališču nekaterih pravnikov, ki pri obravnavanju vinskih odnosov izkoriščajo zakonodajo za obrambo antisocialističnih elementov na vasi. Kapitalistični spekulantski elementi pa se zelo radi zatekajo h glasu, da je demokracično vse, kar zahteva večina. Zato skušajo pridobiti zbere volivcev proti davkom, proti zakonu o zemljiškem skladu itd. Posebno nevarno je skrivanje protisocialističnih teženj za hrbet delavskih svetov. Nosilci teh teženj so nekateri birokrati v podjetjih, ki hočejo obiti družbene dajatve, iščejo razpoke v zakonodaji itd. ter dajo svoje ukrepe potrdati delavskemu svetu, da bi bili sumi varni. Med nosilce teh teženj spadajo tudi gospodarsko in politično zaostali člani kolektiva,

ki upoštevajo le ozke koristi. Za vsemi temi težnjami se skrivajo marsikje utajevanje fondov, neupravičene delitve blaga, itd.

Tovariš Majhen je poudaril, da morajo komunisti v takih primerih vedno upoštevati, da ima socialistična demokracija razredni značaj ter da služi za krepitev socialističnih odnosov. Demokracija pa ni naš končni cilj, ampak metoda, ki jo uporabljamo na poti do cilja — socialistične družbe. S to metodo morajo komunisti prepojit družbene organizacije, ljudske odbore in organe družbenega upravljanja.

Ko je tovariš Majhen govoril o rasti komunizma, je opozoril na te stvari: blaginja lahko raste le z napredovanjem proizvodjalnih sil, ki pa naj jih komunizem ne razvija z egoističnim namenom, ampak v skladu z razvojem celotne družbe. Razen tega pa je treba v komunizem razvijati družbene, voljne organe, ne pa aparat.

Okrajni ljudski odbori rešujejo nekatere naloge (n. pr. uresničevanje zakonov o zemljiškem skladu in vinskih odnosov) preveč s pomočjo okrajnih komisij, namesto da bi z njimi zaposlili občinske ljudske odbore, ki bi pri tem delu tudi bolj oblikovali svojo revolucionarno podobo. V občinah naj bi se komunisti tudi še bolj zavzemali za to, da bi se združevali napori vseh družbenih čimteljev (n. pr. ljudskega odbora, kmetijske zadruge, političnih or-

ganizacij) v občini v enotno akcijo, kar bi rodilo več uspehov, kot kaže primer iz Cerkvenjaka.

V razpravi se je oglašila tudi organizacijski sekretar CK ZKS tovarišica Vida Tomšičeva. Dejalo je, da je konferenca pokazala, da se večina komunistov že zaveda odgovornosti za nadaljnji razvoj socialistične družbe in da smo premagali nekakšno krizo, ki jo je bilo opaziti po VI. kongresu. Vendar pa je čutili nezadostno trdnost pri posameznih komunistih v razumevanju nekaterih osnovnih družbenih vprašanj. Tu in tam še čujemo tudi odmev iz dobe, ko je bila za komuniste glavna operativna dejavnost na oblastnem, gospodarskem in političnem področju. Mnogi komunisti si morajo pridobiti borbeni socialistični refleks, da bi mogli reagirati na pojave.

Tovarišica Vida Tomšičeva je dejala, da so bile Djilasove postavke, s katerimi je poudarjal pomembnost konkretne akcije za vsako ceno, češ da o cilju ne moremo govoriti, napad na perspektivo socializma. Ze od Marxa smo se namreč naučili, da moramo imeti znanstveno izdelano perspektivo in analizo poti. Za dosede naših ciljev pa se morajo boriti tudi subjektivni čimtelji.

V zvezi s tem je tovarišica Tomšičeva omenila še vedno prešibak vpliv delavskega razreda na javno mnenje v mestu in okraju in na razmeroma prenek odstop tek delavcev in oblastnih organih.

Ko je tovarišica Tomšičeva govorila o nadaljnjem razvijanju družbenega upravljanja, je poudarila, da imajo pravice državljanov svojo materialno osnovo in se povečujejo v enakem sorazmerju, kot se povečujejo ustvarjalna sredstva, kar kaže, da je dviganje proizvodnje ena najpomembnejših nalog.

Ob koncu je tovarišica Vida Tomšičeva govorila še o lokalističnih pojavih, tako v republiki kot tudi v komunah in podjetjih, dalje o enakopravnosti žena ter o nekaterih organizacijskih vprašanjih.

DISKVALIFIKACIJA

Prvih dveh mesecih letošnjega leta (odkar smo dobili uredbo o prenehanju podjetij in obratov do začetka marca) so dobile državne arbitraže o seji državi 20 predlogov o postopku za prisilno likvidacijo proti raznim podjetjem. Dojset podjetij ni moglo redno izpolnjevati svojih obveznosti do skupnosti ali ostalih podjetij in zdaj so pred konkurzom.

Konkurz je bil zmeraj huda obsodba, ki jo izreče trg nad posameznikom ali podjetjem, ko ne more več izpolnjevati prevzetih obveznosti in ko torej izgubi zaupanje družbe. V kapitalistični družbi je bankrot človeka ne le gmotno, marveč tudi moralno diskvalificiral, seveda če se mu z raznimi spletkami, ki so sicer kaznivo dejanje, ni posrečilo obrniti konkurza z svojo korist.

Pri nas konkurz nima in ne more imeti istih posledic za posameznika, ki so podjetja spravili tako daleč. Pri nas so represalije družbe omejene na to, da ljudem v organih upravljanja in odgovornim uslužbenecem ozamemo pravico, da nekaj časa ne morejo biti v kakem drugem podjetju znova izvoljeni v te organe, oziroma da ne morejo biti na oddelkih položajih bodi v podjetju, bodi v državni upravi. Zato lahko dokaj pogosto slišimo mnenje, da takšen naš konkurz ni dovolj učinkovit in da gre koncu koncev za golo formalnost.

Predpisi o prisilni likvidaciji, kakršne imamo sedaj, pa so popolnoma v skladu z našim celotnim družbenim in gospodarskim sistemom, predvsem z značajem družbene lastnine nad proizvodjalnimi sredstvi, ki jih upravlja delovni kolektiv. Če bi napravili člane organov upravljanja v podjetjih ali celo — kakor nekateri mislijo — tudi člane vsega kolektiva gmotno odgovorne za konkurz, tedaj bi to hkrati pomenilo pripisovati jim pravico do lastnine nad proizvodjalnimi sredstvi.

Na drugi strani pa nekateri menijo, da bi morala biti komunizem nosilec iz konkurza izviročajnih neizpolnjenih obveznosti. Takšno mnenje temelji na posem naprotnem gledišču, namreč da je komunizem lastnik proizvodjalnih sredstev. Če bi to res bila, bi se nujno morala že onaprej zavaruovati pred slabim gospodarjenjem v podjetjih: da bi, še preden bi

nastal položaj, da gre podjetje o konkurz, storila ustrezne ukrepe v njegovem notranjem poslovanju, da bi privolila v ta ali oni sklep delavskega sveta, drugače povedano, da bi se spremenila o nekakšen administrativno operativni organ.

Prav kadar govorimo o odgovornosti delovnih kolektivov in njihovih organov upravljanja, moramo zlasti upoštevati značaj te nove družbene lastnine, ki je o naših socialističnih razmerah že nehala biti tisto, kar je bila skozi stoletja, in ki je zdaj omejena na upravljanje teh sredstev. Ta odgovornost je zadržana z ordo drugih zakonitih predpisov (denimo v upravljanju osnovnih sredstev itd.), katerih kršitev ima za posledico ne le moralno, marveč tudi gmotno in kazensko odgovornost, še bolj pa je zadržana s stalno krepitvijo delavskega upravljanja in razvijanjem socialistične zavesti naših delovnih ljudi. Vse to ustvarja o naši družbi nov odnos ljudi do stvari, odnos upravljalcev do družbenih sredstev, odnos, katerega pravi izraz ni več lastninska pravica, marveč pravica do upravljanja. Ta novi odnos mora o zavesti ljudi vzbuditi še večje in še pestnejše upoštevanje glede uporabe skupnih sredstev, kakor je odnos lastnika do njegovega imovina.

Ceprav je naš socialistični konkurz po obliki istoveten s prejšnjim, vendar se o njem zreali posem drugačna družbeno in gospodarska stvarnost. Na eni strani cilj konkurza pri nas ni samo o tem, da ostala podjetja zaparujemo pred zgubami, ki bi jih utegnili imeti v poslovanju z nesolidnim podjetjem, marveč predvsem o tem, da s trga odstranimo gospodarsko enoflo, ki ni zmožna življenja in ki je zato za skupnost tudi škodljiva; na drugi strani pa je o tem, da v zame družba za konkurz odgovornim posameznikom pravico, da bi jih še volili v organe upravljanja, predvsem vzgojni pomen.

Takšna kazen ni majhna, saj pomeni moralno diskvalifikacijo za oprabljanje častnih in važnih poslov o skupnosti. Takšna kazen pa tudi ni nehumana, ker je začasna in ker omogoča osakemu diskvalificiranemu delovnemu kolektivu, da pozneje z dejnimi dokazi, da bo vestneje upravljal sredstva, ki mu jih je družba zapala.

Prekmurje bo lahko postalo gospodarsko aktivna pokrajina

Na okrajni konferenci ZK v Murški Soboti so pretresali politično delo v Prekmurju — V razpravi je govoril tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko — Izbran je bil nov okrajni komite s sekretarjem Ignacem Voljcem na čelu

Murska Sobotica, 21. marca

Včeraj je bila v Murški Soboti tretja redna okrajna konferenca ZK, katere se je razen 130 delegatov udeležil tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko in nekateri drugi gostje.

Iz poročila, pa tudi razprave, je bilo razvidno, kako se razpieta politično, gospodarsko in kulturno življenje tega področja. Organizacije Zveze komunistov so zadnje leto zboljšale svoje delo in dosegle precejšnje uspehe. Razvešljivo je, da so na tem področju ženske sorazmerno aktivne, saj jih nad 3200 dela v kulturnoprosvetnih društvih, nad 3000 v organizacijah Rdečega križa, več sto pri gasilcih in v drugih družbenih organizacijah. Vendar pa je še premalo žensk v ljudskih odborih, pa tudi v upravnih odbo-

rih in delavskih svetih. Poseben problem tega področja so sezonski delavci. Iz tega področja odhaja letno na delo v druge kraje še vedno okoli 15.000 delavcev. Ti ljudje se v javnem življenju ne udeležujejo, prav tako pa značaj njihove zaposlitve vpliva tudi na njihovo kulturno in politično izobrazbo, čeprav ni mogoče zanikati, da prinesejo vedno s seboj domov nekaj novega.

V razpravi so precej na široko govorili tudi o delu Socialistične zveze in o delu komunistov v posameznih družbenih organizacijah, kakor tudi o zadrugištvu in o gospodarskem napredku Prekmurja.

V razpravi je govoril tudi tov. Miha Marinko, ki je med drugim omenil, da je z ozirom na socialno strukturo Prekmurja izredno važ-

no zadrugištvu. To morajo komunisti vedno upoštevati, osnovne organizacije Zveze komunistov pa bodo morale svojo dejavnost tudi usmeriti na pospeševanje in napredke zadrugištva. Tovariš Marinko je poudaril, da je delo organizacije Socialistične zveze tudi zrcalo dela komunistov posameznih krajev, ki pa tej množični organizaciji marsikje niso znali dati prave vsebine. Organizacija Socialistične zveze morajo voditi določeno politiko do vseh pojavov, morajo biti organizator napredka na vasi, organizacije SZDL ne morejo mimo pomanjkljivosti in napak ljudskih odborov in drugih pomanjkljivosti posameznih krajev. Brž ko bodo organizacije Socialistične zveze resnično zaživele in postale žarišče vsega napredka na vasi, se jih bodo ljudje oklepali z veliko večjo vnemo in uspeh bo mnogo večji.

Tovariš Marinko je omenil tudi nekatera gospodarska vprašanja Prekmurja, ki prejema sedaj dotacije iz republiškega proračuna. To področje pa ima vse možnosti za gospodarski napredok. V okviru zadrug bo možno povečati kmetijsko proizvodnjo tako, da bo Prekmurje postalo gospodarsko aktivna pokrajina.

Konferenca je sprejela vrsto važnih sklepov za delo Zveze komunistov v Prekmurju, pa tudi za njegov politični in gospodarski razvoj. Na čelu novega 13-članskega okrajnega komiteja je Ignac Voljč, dosedanji sekretar okrajnega komiteja ZKJ Ljubljana okolica.

KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV V KRŠKEM OKRAJU

Borba za idejni lik komunista

Še vedno važno vprašanje političnega dela v osnovnih organizacijah

Brežice, 21. marca. V Domu JLA v Brežicah je bila danes konferenca Zveze komunistov za krški okraj, kateri so poleg 153 delegatov prisostvovali tudi sekretarji Okrajnih komitejev ZKS za Novo mesto in Okrajnega komiteja Klanjec v Ljudski republiki Hrvatski ter predstavniki CK ZK Slovenije tovariš France Perovšek.

V poročilu sekretarja Okrajnega komiteja je bilo poudarjeno, da so bili v zadnjih letih v tem okraju doseženi veliki uspehi na vseh področjih. Mnogo je napredovalo tudi gospodarstvo. Za dvig industrije, za obnovu podeželja in kmetijstva, za ureditev šol ter raznih zdravstvenih ustanov in za ostale lokalne potrebe je bilo investirano nad 4 milijarde dinarjev.

Največ pa je bilo govora o političnem delu v osnovnih organizacijah ZK. Borba za idejni lik komunistov, zlasti v vprašanju odnosa do skupne imovine je še vedno eno najvažnejših nalog. V preteklem letu je celo več članov Zveze komunistov prišlo pred sodišča, ker so bile ugotovljene razne poneverbe in podobno. Ceprav so ti primeri maloštevilni v odnosu do celotnega števila članstva in nikakor ne morejo zamageliti velikih uspehov, ki so jih komunisti dosegli na vseh področjih, so na današnji konferenci vendarle kritično pretresali te primere. V nekaterih osnovnih organizacijah namreč niso komunisti politično še ničesar ukrenili, da bi javno razlagali in obsojali te primere posameznikov, kar so

na današnji konferenci vsi obsojali.

Prav tako so se na konferenci kritično pomenili o posameznih primerih, da se osnovne organizacije ZK v nekaterih važnih vprašanjih ne znajdejo, ne upajo se samostojno nastopiti in tolmačiti ljudem najvažnejših vprašanj. Od lani, zlasti pa v pretekli zimski dobi so občinski komiteji in osnovne organizacije priredili celo vrsto predavanj, raznih razgovorov in študijskih sestankov ter drugih oblik vzgoje članstva kjer so razpravljali o osnovnih političnih problemih v svetu in pri nas, zlasti pa o novem gospodarskem sistemu.

Tovariš France Perovšek, ki se je oglašil pri razpravi, je dejal med drugim, da komunisti premalo načelno tolmačijo gospodarska vprašanja, kot na primer letošnji družbeni plan, da komunisti premalo razpravljajo o tem, kako so ljudje nove gospodarske ukrepe sprejeli, kako jih razumejo itd.

Na koncu konference so delegatje izvolili nov 19-članski okrajni komite in 16 delegatov za III. kongres ZKS. K. M.

Skoplje je dobilo teleprintersko zvezo

Skoplje, 21. marca. V glavni poštni direkciji v Skoplju je danes začela obratovati nova teleprinterska centrala, s kakršnimi so doslej razpolagale glavne direkcije PTT v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu. S to teleprintersko centralo v Skoplju je printerska zveza z vsemi republikami srednjega

Indijski veleposlanik je obiskal zagrebški veleposled

Zagreb, 21. marca

Včeraj je obiskal pomladanski veleposled v Zagrebu izredni in pooblaščen veleposlanik republike Indije v Rimu in Beogradu g. Binay Ranjan Sen. Indijski veleposlanik si je v spremstvu svoje hčerke in osebnega tajnika dalj časa ogledoval razstavne paviljone ter se zlasti zanimal za izdelke električne in radijske industrije ter za kino-projektorje tovarne »Iskra« v Kranju. Ob odhodu z veleposled je indijski veleposlanik poudaril, da je napredke jugoslovanske industrije napravil naj glohok vtis.

Strokovnjak za turizem OZN je prispel v Beograd

Beograd 21. marca

Strokovnjak za turizem OZN Norvežan g. Smark Lars Hille je davi prispel v Beograd. Na

železniški postaji so ga sprejeli in pozdravili predstavniki turistične zveze Jugoslavije.

Jutri pričakujejo prihod drugega strokovnjaka za turizem OZN Belgijca g. Karla van Bella. Oba strokovnjaka prihajata v Jugoslavijo v okviru tehnične pomoči naši državi.

Sestanek predstavnikov jugoslovanskih veleposled

Zagreb, 21. marca. Predstavniki zagrebškega novosadskega, ohridskega in beogradskega veleposleda so na današnjem sestanku v Zagrebu predlagali ustanovitev jugoslovanske veleposledske organizacije, ki bi koordinirala in pospeševala delo vseh veleposledov v državi. V to organizacijo bi bili vključeni veleposledi, ki jih bodo v prihodnje organizirali v Jugoslaviji: skopljski in ljubljanski veleposled ter »Mariborski teden«. V Zagrebu se bodo v kratkem sestali predstavniki veleposledov. Na sestanku bodo v skla-

Novi devizni režim prinaša izenačenje pogojev za izvoz in olajšanje uvoza surovin

Pretekli teden so bile v našem deviznem režimu uveljavljene znatnejše spremembe deviznih predpisov ter izvoznih in uvoznih koeficientov, ki pa so zaenkrat le v manjšem obsegu vplivale na tečaj deviz na deviznih obračunskih mestih (vidneje je popustil le tečaj nemške marke), to pa zaradi tega, ker se novi predpisi o obračunavanju obvezne oddaje deviz po tečajih deviznega obračunskega mesta in o davku na dobiček iz deviznega poslovanja z ustrežajočimi spremembami izvoznih in uvoznih koeficientov uporabljajo šele na tiste posele v zunanji trgovini, ki se sklenejo po uveljavitvi novih predpisov, to je od 18. marca naprej.

Temeljna tendenca novih deviznih predpisov je po eni strani olajšati izvoz in izenačiti pogoje izvoza v posamezne države in odstraniti neenakosti, ki so se pokazale pri izvajanju dosedanjih predpisov, ki so stimulirali izvoz v države s šibko valuto in demulirali izvoz v države s trdno valuto, po drugi strani pa olajšati uvoz osnovnih surovin in otežkočiti nakup deviz za uvoz manj potrebnega blaga. Vse to pa naj zagotovi stabilnejše tečaje na deviznih obračunskih mestih in s tem zanesljivejšo kalkulacijo pri izvoznih in uvoznih kupcih.

Bistvena novost za izvozna podjetja je ta, da se tisti del de-

viz od izvoza, ki ga je treba odstopiti centralnemu deviznemu skladu, ne obračunava več po uradnem tečaju dotične devize, marveč po tečaju deviznega obračunskega mesta. Davek na dobiček iz deviznega poslovanja pri izvozu pa je določen v višini 30 % (doslej 80 %) in se obračuna le od razlike med dvojnimi uradnimi tečajem devize, zmanjšanim ali zvečanem za disparitet dotične devize, ter doseženim tečajem pri obračunu. Važna je tudi določba, da ta davek plačajo samo izvozniki blaga ali predelovalci tujega blaga, ne pa izvozniki uslug.

Ker se s temi spremembami izenačijo pogoji za izvoz v posamezne države, so odpadli tudi posebne izvozne premije. Ker pa bo odslej izvozne podjetje po obračunu prodanih deviz prejelo znatno večji dinarski znesek, je bilo treba hkrati znižati izvozne koeficiente, ki so zdaj določeni od 0,5 do 2,50 (doslej od 0,9 do 4,00), pri čemer predstavljajo izvozni koeficienti manjši od 1 nekakšne izvozne carine, koeficienti večji od 1 pa izvozne premije. Razen tega se novi izvozni koeficienti obračunavajo na podlagi doseženega srednjega uradnega tečaja deviznega obračunskega mesta, zmanjšane za davek na dobiček iz deviznega poslovanja.

OLAJSAN UVOZ SUROVIN

Bistveno so spremenjeni tudi predpisi glede uvoznih koeficientov, ki nadomeščajo uvozne carine. Enako kakor izvozni koeficienti se tudi uvozni koeficienti obračunavajo po tečajih, ki se oblikujejo na deviznih obračunskih mestih. Poleg koeficientov je predpisan še poseben davek na tečajne razlike pri nakupu deviz za uvoz, ki ima namen preprečiti licitiranje deviznih tečajev navzgor. Ta davek se uvaža namesto dosedanjega dopolnilnega koeficienta, ki se je uporabljal v primerih, kadar je uvoznik kupil devizo po tečaju, ki je presegal dvojni uradni tečaj.

Za osnovne surovine, od katerih je odvisna raven naših notranjih cen, velja po novih predpisih v nščelu koeficient 1, kar pomeni, da uvoznemu podjetju ni treba plačati ničesar na račun koeficienta. Pri uvozu teh surovin, ki jih je okrog 60, tudi ni treba plačati davka na tečajne razlike. Drugo skupino predstavljajo pomožni material, za katerega velja prav tako koeficient 1, ne velja pa pri uvozu tega materiala oprostitvev od davka na tečajne razlike. Za vse ostalo blago pa so določeni koeficienti od 1,5 do 4 s plačilom davka na tečajne razlike. Ti razmeroma visoki koeficienti bodo bistveno otežkočili uvoz manj važnega blaga, kar bo zmanjšalo povpraševanje po devizah za uvoz tega blaga v korist uvoza surovin.

DNEVNA KRONIKA

Mesec dni Scelbove vlade

Prve izjave Scelbe in njegovih sodelavcev so vzbudile nekaj upanja, da se bo vlada enako ukvarjala z notranjimi in zunanjimi zadevami. Morda je to tudi nameravala. Toda nepomirljivo stališče kominformovcev in neofasistov pa tudi nekateri drugi momenti, povezani predvsem z minulostjo bivšega De Gasperi-jevega notranjega ministra in sedanjimi odnosi na svetu, hudo ovirajo celo začetek izpolnjevanja programa nove vlade.

Zdaj je že očitno, da je bila afera Montesi — proces v visoki rimski družbi, škandal mamil in orgij, skrbno tempiran prav na začetek delovanja Scelbove vlade. To potrjuje vrsta dejstev. Kominformovci si na vse kriplice prizadevajo, da bi pritegnili v vrtinec ne le Scelbovega ministra za zunanje zadeve Piccionija in De Gasperijevo desno roko Spataro, marveč tudi Scelbo samega itd.

Kominformovci imajo tudi razloge, da se jeze. Prej za Pellove vlade se jim je bilo nekako posrečilo, da so se prerinili na čelo nezadovoljnih množic. Pri-

šlo je celo do skupnega nastopa kominformovskih in demokršćanskih sindikatov proti Pellovi vladi. Ko pa sta prišla na krmilo Scelba in njegova četverna koalicijska, so politične in druge razprtije v državi znova oživele in se še bolj razplamtele. Kominformovcem je preostalo samo frontalni boj proti koaliciji kot takšni, ne pa samo proti demokršćanski stranki. V novih razmerah bi težko nadaljevali demagoško fraziranje o združenih narodnih frontih. Razen tega, če bi se Scelbi res posrečilo, da bi nekako uredil razmere v stari koaliciji v novih pogojih in začel izpolnjevati vsaj nekatere gospodarske in socialne obljube iz programa, bi hkrati precej pritisnil kominformovce k steni, tembolj, ker se je za Scelbov uspeh zavzel z vsem svojim ugledom tudi De Gasperi kot generalni tajnik stranke in tako vsaj za zdaj zadovoljil potrebno enotnost in disciplino v lastni stranki.

Bistvo vprašanja pa je prav v tem, da Scelbova vlada še z ničemer ni pokazala, da je sposobna resneje lotiti se obravnavanja odprtih vprašanj, zlasti pa da bi začela postopoma lajšati številna bremena in tegobe, ki žulijo najširše množice v Italiji. Stvar je tem resnejša, ker Scelba pri tem ne bo zadel samo na nasprotovanje združenih kominformovcev in neofasistov, ki jim uspeh Scelbove vlade nikakor ne koristi, marveč ker so nastala trenja tudi v njegovi stranki, združujoči v sebi najrazličnejše težnje, od monopolov do malega delovnega človeka. Drži pa tudi to, da izpričuje Scelba vendarle več smisla za realizem kakor kateri koli izmed njegovih predhodnikov. Tako je edini v združeni časi izrekel bolj realno sodbo o kominformovcih v Italiji, ko je Sultzbergerju 16. t. m. izjavil, da v Italiji ni nevarnosti, da bi kdo od strani z zakonitimi sredstvi ali s silo prevzel oblast. Zato ni izključeno, da se bo Scelbi spet posrečilo rešiti čoln in odbrzati vlado skupaj.

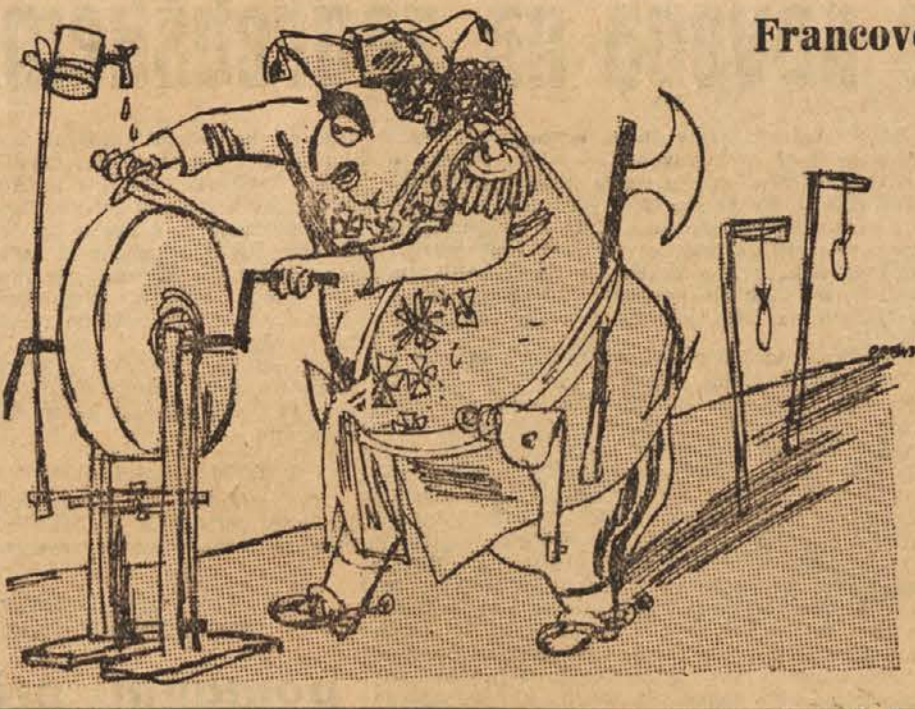
Toda Scelbova vlada boleha za boleznijo, ki je odločilno vplivala na konec njegovih predhodnikov. Tudi Scelbova vlada se namreč čedalje bolj nagiblje k politiki izsiljevanja, razbijanja in ekspanzionizma v mednarodnih stikih. To dokazuje tudi evolucija od prvotne, dokaj pametne Scelbove izjave o obravnavanju tržaškega vprašanja v okviru obojestranskega razumevanja, do njegovega nedavnege vztrajanja na »dveh diplomatskih instrumentih, javnih in svečanih, katerih ne dovolimo spraviti v arhiv«. Jasno je, da je Scelba pod tema instrumentoma mislil na tristransko deklaracijo in na poskušeno diktat z dne 8. oktobra. Očitno je, da nekateri ljudje še zmerom nočejo razumeti, da je čas že pregazil obdobja dokumenta, pa čeprav bi bila enako svečana, kakor sta neslavna v oči demokratičnega javnega mnenja na svetu.

V Italiji so še drugi činitelji, ki vztrajno izpodkopavajo mednarodno slog in napore za vzpostavitev miru in medsebojne varnosti na svetu. Tako si De Ga-

speri v svojem intervjuju dopisniku »United Press« 14. t. m. ni mogel kaj, da se ne bi ponorčeval iz naporov za ublažitev napetosti na svetu, da ne bi še enkrat očital Angloameričanom, da se niso že leta 1944 odločneje postavili po robu narodnoosvobodilni borbi jugoslovanskih narodov. Ni skoraj dneva, da v italijanskem vladnem dnevem tisku ne bi v tej ali oni obliki tendenciozno opozarjali na normalizacijo stikov med Jugoslavijo in deželami Vzhodne Evrope kot na nekaj, kar baje »ogroža mir na svetu«. Izmišljajo si celo takšne neumnosti, kakor jo je objavil »Tempo« 16. t. m. V tej vesti je rečeno, da je Jugoslavija vrnila Madžarski v plombiranem vagonu 31 borcev za svobodo, med njimi tudi nekaj znanih borcev za socializem. Pogrevajo in obnavljajo procese v Luchi, menda samo zato, da bi lahko še enkrat ponovili že znane grdobije na račun bojne solidarnosti jugoslovanskih in italijanskih borcev proti antifašističnemu osvajanju in njegovim domačim pomagačem.

Pobude Jugoslavije za vzpostavitev znosnejšega stanja med našima dvema deželama pačijo in prikazujejo kot hinavščino. V tem podlem početju vsekakor nista na zadnjem mestu dva najnovejša italijanska pamfleta o Trstu. Prvi pamflet je objavilo italijansko veleposlaništvo v Londonu, drugi pa je izšel anonimno v Rimu. V njih je toliko neresnosti, da ju ne bi bilo treba niti omenjati, ko ne bi bila del akcije, usmerjene na razvijanje naporov za vzpostavitev znosnejših stikov med našima deželama in napad na mednarodno solidarnost in medsebojno zaupanje.

Takšni ukrepi pač ne koristijo utrjevanju miru na svetu, pa tudi ne konsolidaciji Scelbove vlade. Upajmo, da bodo dejstva, ki so trmoglava, sčasoma odprla oči tudi vodilnim činiteljem v Italiji. Peter Skalar

Ugledne osebnosti v Londonu pogosto dobivajo iz Francove Spanije anonimna pisma, v katerih pisci groze s smrtjo angleški kraljici Elizabeti II., če bo prišla v Gibraltar. Obisk je napovedan v maju 1954

ZVU PONOVO ODKLONILA ZAHTEVO TRŽAŠKIH SLOVENCEV

Nepravično ravnanje

Kar so zavezniki uresničili na ostalih okupiranih področjih v Evropi — tega ne store v Trstu

Nedavno je zavezniška vojska uprava cone »A« STO ponovno odklonila zahtevo tržaških Slovencev, naj bi ustanovili »kmetijsko obrtno zadrugo«. Kaže, da ta sklep izpričuje namen ZVU, da še nadalje vztraja na breznačelnem in diskriminatornem stališču, kadar gre za popravilo krivic in dajanje odškodnine za gospodarsko škodo, prizadeto Slovincem za fašistične vladavine.

Znano je, da so v dobi fašizma z raznimi nasilnimi metodami — od požigov in aretacij do upravnih odlokov — razpustili vsa gospodarska in kulturna združenja tržaških Slovencev, ki so pred prvo svetovno vojno že pol sto-

letja uspešno delovala. V Trstu je pred prvo svetovno vojno promet slovenskih denarnih zavodov že za eno petino presegel promet denarnih zavodov tržaških Italijanov, lastna sredstva slovenskih zavodov pa so bila znatno večja od italijanskih. Ko je prišel fašizem na krmilo, je bilo v Julij-ski krajini 617 slovenskih zadrug, kakor tudi mnogo drugih gospodarskih in kulturnih društev.

Do začetka druge svetovne vojne je italijanski fašizem uničil domala vsa ta slovenska združenja. V Trstu so onemogli celo vsem slovenskim kreditnim zavodom, požgali vse kulturne domove, tako v središču kot tudi v tržaških predmestjih (Rojanu,

Sv. Ivanu, Barkovljah, St. Jakobu, Škednju), sistematično pa so uničili tudi vsa druga središča slovenskega kulturnega življenja, razne gledališke dvorane in tudi knjižnice.

Po zaključku druge svetovne vojne so Slovenci upravičeno pričakovali, da jim bodo vse premoženje, ki je še dandanes v italijanskih rokah in katerega vrednost samo v coni »A« cenijo na 20 milijard italijanskih lir, vrnil.

To načelo so zavezniki uresničili na področjih, ki so jih okupirale njihove enote. Ameriške, angleške in francoske okupacijske oblasti so izdale v Zahodni Nemčiji in Avstriji vrsto zakonov, da bi hitro dosegli vrnitev premoženja vsem posameznikom in pravnim osebam, katerim je bilo le-to odvzeto od prihoda fašizma na krmilo pa do konca vojne. Predvideli so tudi vse možne vzroke teh nezakonnosti: verska ali nacionalna pripadnost, politično prepričanje, politična dejavnost proti fašizmu itd.

SODOBNA TURČIJA (III.)

Za etatizem in proti njemu

Zamisel Republikanske stranke o etatizmu v gospodarstvu je sprejela sedanja vladajoča Demokratska stranka z velikimi pridržki

Statistični podatki iz leta 1940 kažejo, da je bila takrat polovica turških tovarn bodisi v državnih rokah, bodisi pod nadzorstvom državnih bank. V njih je bilo zaposlenih nad polovico vseh turških industrijskih delavcev.

Toda takšen sistem je imel tudi svoje negativne stvari. Razvil se je velik birokratski aparat. Z gospodarsko administrativnimi metodami je pritiskal tako na gospodarstvo kot tudi na zavest ljudi. Delavci so čedalje bolj postajali nezadovoljni s fiksnimi mesečnimi plačili in z napredovanjem po službenih letih, ne pa po sposobnosti in delovnem učinku. Potrošniki so protestirali zoper drogo blago, ki je prihajalo iz državnih tovarn in niso bili zadovoljni z delom raznih javnih ustanov, ki so jih večidel vodile občinske banke.

Etatizem je postajal čedalje bolj predmet mnogih razprav v političnih in gospodarskih krogih dežele. Atatürk je dejal, da je bila njegova naloga, odbrzati načelo zasebne pobude, toda imeti v državnih rokah narodno gospodarstvo ter upoštevati vse potrebe in naloge naroda. Toda, ko je ta etatistični monopol razširil svojo dejavnost tudi na konkurenco s privatnimi podjetji ko je le-te začel dušiti, država pa jih je nacionalizirala in ko so izdelki državne industrije, obremenjeni z velikimi stroški za bi-

rokratski aparat, postali predragi, so sprožili ostro kritiko in začeli napadati etatizem.

Liberalizem v gospodarstvu in trgovini je postal eno izmed temeljnih gesel nove Demokratske stranke, ki je nastala leta 1946 v okviru vladajoče Republikanske stranke S tem geslom in raznimi drugimi obljubami so demokrati zmagali na volitvah leta 1950.

Nekontrolirani uvoz je privedel do tega, da je v Turčiji vse polno luksuznih avtomobilov, hladilnikov, pralnih strojev in drugih luksuznih izdelkov, čeprav za to ni realnih pogojev.

Nova demokratska vlada ni mogla uveljaviti svojih prvotnih gospodarskih zamisli in izročiti mnoge državne tovarne privatnikom. Še več. Spoznali so, da je bil etatistični sistem upravičen in nujen in zato je celo demokratska vlada sama — njegov nasprotnik — veliko storila, da bi državne tovarne okrepila. Toda veliko pričakujejo, zdaj tud; od privatne pobude tujega kapitala.

Etatizem — enega izmed šestih načel Republikanske stranke — je sprejela Demokratska stranka z velikimi pridržki in prek Dželala Bajara napovedala ostro razmejitev med državnimi in privatnimi podjetji. Toda kmalu so se demokrati in Bajar sami prepričali, da tega ni lahko izvesti in dopustiti popolnoma liberalizacijo.

Kaže, da v Turčiji ni dovolj sil, niti ne kapitala, ki bi bil sposoben prevzeti sedanje državne tovarne, ustanovljene za etatističnega gospodarstva.

Zaveznik, ki mu ustreza

Ko je senator McCarthy obdožil Demokratsko stranko, čes da je za krivca »26 izdatistev« je je med drugim tudi obdožil, da je v drugi svetovni vojni »zavestno izdala bojnega zaveznika protikomunistnega borca Mihailoviča v korist komunista Tita.« Tako so četniškega krvnika Dražo Mihailoviča po smrti počastili s priznanjem in izjavami prijateljstva, ki mu jih pošilja senator iz Wisconsin. To človeka ne preseneti posebno. Očitno je, da je med kolovodca četniških kolaboracionistov in klaveev ter protidemokratskim inkvizitorjem McCarthyjem mnogo duhovnega sorodstva. Podobne so njune metode, ideali in prijatelji na svetu. Isti ultrareakcionarni krogi so pozdravljali zločinec Dražo Mihailoviča proti lastnemu narodu in poskušali zdat »protikomunistični historiji«, posestven v Josephu McCarthyju.

Jugoslovani so se dobro naučili presojati svoje prijatelje in sovražnike na podlagi njihovega stališča do narodnoosvobodilne borbe. Ne ču-

dimo se, da McCarthy ni naš prijatelj.

Ta McCarthyjeva obdolžitev ameriške politike v drugi svetovni vojni pa ima še drug, da tako rečemo, ameriški vidik. Ko pošilja izjave simpatij »protikomunistu« Mihailoviču, posredno izraža simpatije tudi Hitlerju, ki je bil prav tako »protikomunist«, ker je takšen »antikomunizem« že zdavnaj postal ugodno geslo za boj proti sleherni napredni družini težnji in neodvisnosti drugih dežel. Če je Rooseveltova vlada Tita oziroma narodnoosvobodilno vojnoro, borečo se proti fašizmu, ne pa četniške, ki so se udinjali Hitlerju v boju zoper protihitlerjansko koalicio, tedaj je po McCarthyjevemu mnenju Amerika v drugi svetovni vojni napakno izbrala svoje zaveznike.

Priznanje fašizem — pravim so vrznilom ZDA v drugi svetovni vojni — mečajo pravo tuf na značaj in moralno »patriota« McCarthyja.

DANES PO SVETU

Afera Montesi

Velika sramota, na katero je že precej dolgo obrnjena pozornost italijanske javnosti, je razen svoje kriminalne vsebine prinesla na dan tudi dva momenta, ki ju je treba zbuditi.

Sodna obravnava proti novinarju Ketou oziroma »Afera Montesi« je odkrila vso gnulobo visokih krogov rimske družbe. Dolga je vrsta imen ljudi, ki so se tako ali drugače znašli v krogu markiza Montagne: Pietro Piccioni, sin ministra za zunanje zadeve Galeazzi Lizi, osebni papavev zdravnik, njegov brat grof Galeazzi, finančni Vatikana, Pavone, šef rimske policije, kvestor Dossi, šef mednarodne policije v Rimu, grof Calvi Di Bergolo, vnuk Viktorja Emanuela in drugi.

Dolg je tudi seznam v aferi omenjenih prestopkov: policija je preselila javnost, korupcija in manjši delci na letne dohodke, tihotapstvo, namil, sleparije, na desetine milijonov lir, zaslužnih z nakupom in prodajo, spekulacijami, podkupovanjem itd.

»Afera Montesi« vpliva tudi na politično življenje Italije. Razen ljudi, ki so se ukvarjali z orgijami, tihotapstvom in spekulacijami, so zapleteni v njo tudi politiki. V Italiji govore o milijonskih posojilih, ki jih je Montagna dajal ministrom Piccioniju in Spataru, o pokrovi-teljstvih Spatarovih intervencijah itd. Se omenjanje takšnih dejanj zadošča za dokaz, da ima ta zadeva tudi politično ozadje.

Vlada je obvestila javnost, da bo odredjena preiskava o mnogih prestopkih, ki so prišli na dan med sedanjim obravnavo. Dosedanji potek obravnav pa je hkrati pokazal, da različne koristi mnogih činiteljev zadevajo tudi mnoge druge. Imenoma delujejo sila, ki izpodbujejo ali zavirajo tisto, kar naj bi spravilo razne grdobije na dan. Vse to pritisaka v polj počat tudi politični stabilnosti Italije. Tega ne prikriva niti predsednik vlade Scelba, ki je v izjavi za revilo »Europeo« rekel, da je »sedanji položaj morda nevarnejši, kakor je bil kdajkoli po vojni«.

M. Bratič

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT

Peta eksplozija
Kairo. (AFP). Sredi je pred neko železniško postajo v kairskem predmestju eksplozirala bomba, peta za povzročila od večraj zjutraj. Policija je objavila, da eksplozija ni povzročila nobene škode.

VENEZUELA

V Caracasu končujejo
Caracas (Reuter). Trije glavni komiteji medameriške konference — delovni komitej ter komiteja za kulturno in socialna vprašanja — so danes zaključili delo. Delo komiteja za pravna in politična vprašanja se bilža koncu. Večraj je le-ta sprejel resolucijo o medameriškem paktu, ki predvideva miroljubno rešitev sporov med državami podpisnicami. Resolucija priporoča, naj države podpisnice pakta, ki ga je niso ratificirale, pojasnijo zakaj tega še niso storile.

ZDA

Stevenson bo spet odgovoril McCarthyju
Washington (AFP). Demokratski kandidat na preteklih predsedniških volitvah Adlai Stevenson je sredi izjavil, da namerava odgovoriti na obdolžitve, ki jih je v petek izrekel zoper njega senator McCarthy.

»Začasno oddaljati«

Washington (AFP). Demokratski senator Simington, član McCarthyjevega pododbora za raziskovanje protikomunistične dejavnosti je sredi izjavil, da se mora McCarthy začasno oddaljiti iz pododbora, in sicer dokler traja preiskava v zvezi s sedanjim sporom med ministrom za zunanje in pododborom.

Če bo McCarthy to odklonil, je pripoznal Simington, bo moral nek drug organ vzeti v vprašanje v svojo roko.

INDOKINA

Močni letalski napadi
Hanoi (AFP). Francosko letalstvo je večraj močno bombardiralo vietnamske položaje okrog obkoljene francoske trdnjave Dien Bien Fu. Po 60 letal je hkrati metalo napalm bombe. Dejanjsko so uporabili vsa letala, ki jih je francosko poveljstvo v Indokini imelo na razpolago. Francoski kralj general Navarre je namreč izjavil, da je od dejavnosti letalstva odvisen izid bitke za Dien Bien Fu.

Transportna letala so večraj spet metala a padali obkoljeni garniziji hrano in strelivo.

Ho Ši Minhove enote so še nadalje obstreljevale s topništvom in minometali francoske položaje in letala. Čeprav je francoska vojska v vietnamske okolice pripravljala na nov napad.

MADZARSKA

Tako kot Moskva
Budimpesta (AFP). Inko kot Moskva se je Madžarska vlada opredelila za sovjetski osutek o evropski kolektivni varnosti, ki je bil sprožen na berlinski konferenci. Vladno poročilo, ki ga prináša madžarski časopisna agencija pravi, da je približno 2000 mož, se je namaknila proti »nevarni coni« pri Mongvanju, 30 km zahodno od Tašleika, središča za umik kuomintanških čet na slamski mej.

Burmanske oborožene sile so 2. marca začele ofenzivo proti kuomintanškim četam, ki se mudijo v Burmi že od leta 1949. Del teh čet se je umaknil pod pokroviteljstvom trojne komisije s sedežem v Bangkoku, v kateri so predstavniki Sijama, ZDA in Formoze.

BURMA

Glavno kuomintanško oporišče padlo
Rangun (AFP). Glavno oporišče. Poročajo, da so burmanske enote zavzele mesto Mongsat, glavno oporišče ostankov kuomintanških čet v Burmi. Mongsat so enote zapustile brez siceršernega odpora in garnizija, ki šteje približno 2000 mož, se je umaknila proti »nevarni coni« pri Mongvanju, 30 km zahodno od Tašleika, središča za umik kuomintanških čet na slamski mej.

Burmanske oborožene sile so 2. marca začele ofenzivo proti kuomintanškim četam, ki se mudijo v Burmi že od leta 1949. Del teh čet se je umaknil pod pokroviteljstvom trojne komisije s sedežem v Bangkoku, v kateri so predstavniki Sijama, ZDA in Formoze.

BURMA

Trgovina s Kitajsko
Rangun (AFP). Uradno je bilo sporočeno, da bosta Burma in Kitajski v kratkem podpisali trgovinsko pogodbo. Burmanska vlada je že potrdila osnutek te pogodbe, ki bo ta teden podpisan.

Predstavniki burmanske vlade ni hoteli pojasniti podrobnosti pogodbe. V poučenih krogih pa se je zvedelo, da bo pogodba slonela na temelju zamenjave. Kitajski bo uvažala burmanski riž v zameno za premog.

INDIJA

Protest francoski vladi
New Delhi (AFP). V New Delhiju je bila danes objavljena uradna deklaracija, ki protestira pri francoski vladi zaradi akcije francoskih oblasti, ki so poslale policijske enote v različne kraje francoskih posesti v Indiji, da bi preprečile demonstracije proti pridružitvi k Indiji.

Deklaracija pripominja, da so francoske oblasti v Pondsheriju »začele zastraševati prebivalstvo ter aretirale štiri osebe«.

ZSSR

Hruščev grajal dva ministra
Moskva (AFP). Sovjetska časopisna »Pravda« in »Izvestija« sta objavila danes na prvih starih straneh celotno besedilo govora, ki ga je imel tajnik KP SZ Hruščev na plenumu Centralnega komiteja dne 23. februarja. V tem govoru je grajal dva člana sovjetskega ministrov.

Ko je govoril o povečanju pridelka žita in o obdelavi ledin, je Hruščev dejal, da stališča ministra za kmetijstvo Benediktova »ni pravilno in da je, le-ta začel v birokratizem«. Hruščev pravi, da je še bolj odgovoren minister za sovhoze Kozlov.

»Njemu v prid bi lahko povedali samo to, da je še mladi minister, ki je na tem položaju komaj nekaj mesecev«, je dejal Hruščev.

FINSKA

Mednarodni ženski svet
Helsinki (AFP). Od 3. do 18. junija t. l. bo v Helsinkih konferenca mednarodnega ženskega sveta. Na tej konferenci bodo obravnavali predvsem odgovornost žena pred možnostjo in nevarnostjo atomske dobe. To je že tretja konferenca mednarodnega ženskega sveta po drugi svetovni vojni.

STO

Akcija koordinacijskega odbora
Trst (Tanjug). Koordinacijski odbor, ki predstavlja lastnike 13.000 malih in srednjih podjetij v Trstu, je sporočil, da bo nadaljeval akcijo tako dolgo, dokler ne bodo urodili njihovi zahtevi. Lastniki teh podjetij, ki jih je hudo prizadela sedanja gospodarska kriza zahtevajo od oblasti, naj ukrepejo vse potrebno, da bi se omilile posledice te krize.

To sporočilo je bilo objavljeno po seji koordinacijskega odbora, na kateri so nenadno odgledali javno razpravo med predstavniki teh podjetij in direktorji finančnih oddelkov anglo-ameriške vojske uprave.

Eden izmed rimskih funkcionarjev trdi, da je do odreditve prišlo zaradi tega, ker nočejo odkriti javnosti prave vzroke gospodarske krize v coni A STO.

Promet v Trstu pada

Trst (Tanjug). Po podatkih, ki so bili tukaj objavljeni je bil železniški promet skozi Trst v februarju za malone 20% manjši kakor januarja. To delstvo je tukajšnje gospodarske kroge vznemirilo in zaskrbljeno spremljajo od meseca do meseca manj prometa skozi Trst. Opozarjajo, da je značaj železniški promet v januarju in februarju skupno 334.000 ton, v letem razdobju minuloga leta pa je značaj skoraj 370.000 ton.

Kaj je novega na zagrebškem velesejmu

Glavna značilnost pomladnega zagrebškega velesejma je množica izdelkov, njihova pestrost in kakovost. To lahko rečemo o izdelkih vseh industrijskih panog, ker je vsaka izmed njih prišla na velesejem s svojimi izdelki. Vsi razstavljalci nastopajo z izdelki, po katerih je na trgu največje povpraševanje. Zato velesejem letos ni podoben samo razstavi različnih izdelkov, marveč nudi potrošnikom in poslovnim ljudem predvsem priložnost, da se seznanijo s praktičnimi novostmi. Zato vsak obiskovalec takoj opazi razliko med izdelki, razstavljenimi na letošnjem in lanskem velesejmu.

Slehernega obiskovalca ne-laboratorijske mešalce in centrifugno presneti poseben paviljon tovarne »Iskra« iz Kranja. Razen svojih rednih izdelkov: avtomatičnih telefonskih central, zvočnih kinoprojektorjev, več tipov radioaparatur in drugih naprav za telekomunikacije je razstavila »Iskra« električne stenske ure, ki jih je nedavno začela izdelovati v sodelovanju s švicarsko tovarno »Boschar« iz Lausanne, dalje majhne precizne vrtnale stroje za železo in velike električne za kamen. Radiointerferenčni »Nikola Tesla« iz Zagreba je tudi razstavila več novosti: aparat interfon za pogovore iz dveh ločenih prostorov. Zanje ni potrebna žica, kakor za telefon, ker vključimo aparat kar v omrežje električne centrale. Tu je razstavljen tudi več tipov radioaparatur skupaj z najnovejšim modelom »Ljudski sprejemnik številka 54«, ki ga bodo kmalu začeli izdelovati v serijah, in »Kopacnik«, 7-cevni aparat, ki ga bodo do konca leta izpopolnili tako, da bo posamezne radijske postaje prestrezal kar s pritiskom na gumb. Podjetje »Radiozvuk« iz Beograda je razstavilo 50, 100, 120 in 240-vatne oddajne postaje, prenosne aparate in ojačevalce, optična industrija iz Zagreba pa mikrobrale, žepne mikroskope in razne druge precizne instrumente.

Tovarna medicinskih instrumentov »Sutjeska« iz Beograda je razstavila razne laboratorijske aparate in medicinski pribor, operacijske mize, naprave za operacije konj, »Sinsa« iz Zemuna pa stenske ure in avtomate za razsvetljavo stopnišč. Proizvajalna zadruga »Niko« iz Zelenikov v Sloveniji, ki jo je L. 1945 ustanovilo 14 borcev NOV, je razstavila precizne lekarniške tehtnice in merilne instrumente,

lezo na dve hitrosti, stroj za mešanje peska in stroj za sekkanje mesa. Tovarna »Ge-Ge« iz Ade je razstavila stroj za cefranje krp, »Tekstilstroj« iz Zagreba pa dva tkalska stroja za platno in avtomatične stroje za barvanje tkanin. Nova tovarna »Jugokeramika« v Pojatnem, ki bo začela letos obratovati, je razstavila prve izdelke: stenske ploščice, razne krožnike, posodo, skodelice, vrče za vodo in druge keramične predmete.

SOTORI V OSPREDJU

Tri podjetja za proizvodnjo športnih potrebščin so letos na vidnem mestu razpela različne

ENA IZMED GLAVNIH NALOG

ELEKTROTEHNIČNEGA DRUŠTVA SLOVENIJE

pomagati pri elektrifikaciji pasivnih krajev

Z občnega zbora Elektrotehniškega društva

Ljubljana, 21. marca Danes dopoldne je bil v prostorih Direkcije PTT II. redni letni občni zbor Elektrotehniškega društva Slovenije. Po formalnosti in zvezi z otvoritvijo je poročal najprej predsednik društva Dobnikar Franc. V svojem govoru je poudaril, da je društvo v preteklem letu opravilo svoj obseg z povečanim delom, nato pa se je dotaknil nekaterih najvažnejših problemov tega dela v preteklem letu. Poudaril je, da je elektrotehniške probleme mogoče reševati le v okviru splošnih gospodarskih možnosti naše države. Ko je govoril o tekočih nalogah, je dejal, da bo naloga društva v letošnjem letu pripraviti študijo o možnosti novih elektroindustrijskih podjetij v pasivnih okrajih, v smislu pomoči, ki jo družbeni plan daje tem pasivnim predelom naše republike. Ob priložnosti 20-letnice »Ljudske pravice« in zaključka elektrifikacije vzhodne Slovenije naj bi Elektrotehniško društvo organiziralo širšo konferenco o elektrifikaciji poljedelstva, zvezano z razstavo električnih strojev in aparatov za uporabo v kmetijstvu in gospodinjstvu. Razen tega naj bi med osnovne naloge Elektrotehniškega društva v letošnjem letu spadalo tudi sodelovanje na konferenci CIGRE, ki bo v Sarajevu ter na konferenci o nadaljnjem razvoju elektrovez v Beogradu.

Tajniško poročilo je podal inž. Vajda, ki je poročal o delu društva, o predavanjih, sestankih, o ekskurzijah, o delu strokovnih skupin ter o problemih s področja elektrotehnike, h katerih reševanju je bilo pritegnjeno tudi Elektrotehniško društvo. Po poročilu blagajnika so sledila poročila vodij posameznih strokovnih skupin. V imenu skupine za predpise je poročal inž. Vajda o uredbah, o katerih so razpravljali v okviru te skupine. Živahno je bilo v preteklem letu delo terminološke ko-

misije, slabše pa je delala skupina elektroindustrije, čeprav ima obsežne naloge. Skupina za proizvodnjo električne energije je razpravljala na svojih sestankih predvsem o vprašanju izvoza električne energije ter o problemu proizvodnje in prenosa električne energije. V okviru strokovne skupine za radiotehniko so v preteklem letu obravnavali predvsem vprašanje radijskih motenj, za katerih preprečevanje pa manjka predvsem potrebnega materiala in naprav. Prav tako še nimamo ustreznih pravnih predpisov.

Po vseh teh poročilih se je razvila obširna diskusija. Največ je bilo govora o vprašanju projektiranja, ker novi predpisi dopuščajo projektiranje, in to tudi elektrotehniških naprav, samo gradbenim inženirjem in tehnikom. Da ne bi diskusije preveč zavlekli, so sklenili, da bo društvo pripravilo vse potrebno gradivo za diskusijo o aktualnih vprašanjih, o katerih bi podrobneje razpravljali na posebnem plenarnem sestanku.

R.

Pozdravljena, pomlad!

Za vsako zimo, naj bo še tako mrzla, muhasta ali polna veselih spominov, pride vendarle pomlad. In s prihodom pomladi pride — vsaj tak običaj je pri nas ter bi se cici-banom in pionirjem zelo za malo zdelo, če bi nanj kdaj pozabili — pozdrav pomladi. Ker pa je v naših krajih že tako, da lepi dnevi, ki jih majhni in odrasli težko pričakujemo, ne sledijo vedno koledarju, so zastopniki ljubljanskih društev prijateljev mladine in pionirskih odredov sklenili, da bomo letošnjo pomlad pozdravljali prve tri nedelje v aprilu — 4., 11. in 18. aprila, torej malo pozneje kot nastopi pomlad po koledarju.

Ceprav imajo ti prijetni otroški prazniki pri nas že dokaj ustaljeno tradicijo, se jih naši mali vedno znova močno veselijo. Tako kot vsaka pomlad, jim prinesejo tudi ti dnevi zmeraj nekaj novega.

Letos bomo v Ljubljani prvo nedeljo v aprilu slavnostno odprli otroška igrišča. 11. aprila pa bodo spet tradicionalne tekme z avtomobilčki, kolesi, skiroji, pionirji bodo spuščali zmaje in letalske modele, cici-bani pa skakali in tekmovali med seboj z nožicami, zavitimi v vrečke. Razen tega obiskujejo pionirji že sedaj prav pridno tečaje za razpoznavanje prometnih znakov, da bo pri vožnji z avtomobilčki na Trgu revolucije čim manj črnih pik in čim več upanja za zmago.

Za tretjo aprilsko nedeljo pa se našim pionirjem obeta nekaj prav posebnega in novega — ljubljanski odredi bodo obiskali tovariše v ljubljanski okolici. Seveda ne bo šlo brez programčkov in sporedov, s katerimi se bodo postavili tako gostje kot gostitelji.

Tako, to bi bilo za začetek pomladi. Sportne igre v maju nam tudi ne bodo ušle, vendar bo za to še dovolj časa, da se o njih podrobneje pogovorimo.

M. N.

Spuščanje turbinske osi v generator

RADIO V TEŽAVAH

Vprašanje radijskih postaj in kvalitete njihovih oddaj je nedvomno po svoje zapleteno, še posebno, ker so številni poslušalci zainteresirani, da bi bile oddaje čim boljše. Objavljamo članek sekretarja Radia Ljubljana Mirana Subica, ki je nabral nekaj najvažnejših problemov, ki tarejo ljubljansko radiododajno postajo. Vabimo tudi druge naše bralce, da spregovore o tem vprašanju.

Te dni razpravljajo skupščinski odbori tudi o naših kulturnih ustanovah, tako o Slovenskem narodnem gledališču in Slovenski filharmoniji. Problem Radia doslej še ni prišel na vrsto, čeprav je gotovo naša največja kulturna ustanova, saj ima okrog 90.000 naročnikov in dobrih 360.000 poslušalcev (po anketnih podatkih). Vendar pa se bori tudi ta važna ustanova z največjimi težavami, ki povzročajo številne pritožbe poslušalcev. Te pritožbe ne letijo toliko na program, s katerim so poslušalci (po podatkih, ki jih je dala zadnja anketa) v glavnem zadovoljni, pač pa na številne prekinitve in tehnične napake, ki se zadnje čase vedno bolj množijo. Razen tega se vedno bolj pritožujejo poslušalci naših obmejnih krajev: Prekmurja, Slovenske Koroške in Primorske, kjer je naša postaja še komaj slišna. Zato so v teh krajih poslušalci skoraj popolnoma prepričani močnim italijanskim in avstrijskim postajam.

Vse te nevedčnosti so v tezni zvezi s tehničnimi slabostmi naše radijske postaje. To so namreč že tolikšne, da lahko v prihodnje pričakujemo še večjih pomankljivosti in napak pri oddajah, če se v kratkem stvari ne odpravijo. Na prvem mestu je potrebno omeniti stanje naših magnetofonov, gramofonov in mikrofonov. Vsa ta oprema je bila namreč nabavljena leta 1949 in je že zavnaj prekoračila svojo maksimalno obratovalno dobo (maksimalna obratovalna doba za magnetofon znaša 3-5 tisoč ur, na postaji Ljubljana pa je povprečje 6 tisoč ur na magnetofonu). Razumljivo je, da s takimi aparaturnimi ni možna kvaliteta oddaja, ne glede na to, da povzročajo osebju ogromno nepotrebnega napora.

Sodobna izvedba radijskega programa zahteva razen tega vedno večje tehnične izpopolnitve, katerih se že zdavnaj poslužujejo ostale radijske postaje v svetu. Pri nas pa o tem za zdaj še sploh ne moremo govoriti. Izdatki za ustrezno vzdrževanje studijev in oddajnika, t. j. za golo obratovanje postaje so izključno devizni izdatki. Ti pa znašajo sprito obstoječih predpisov velike milijonske vsote v dinarjih. Za ilustracijo naj navedem, da stane samo enoletno vzdrževanje elektronike glavnega oddajnika 30 milijonov dinarjev. Nabava enega magnetofona 6 milijonov dinarjev itd.

Se težje vprašanje je splošnost našega terena, t. j. raztegnjenosti naših postaj na vsi Sloveniji. Zaradi iz-

ker bi dosegli z njim isto silnost, kakor s 135 KW. S tem bi prihranili okrog 26 milijonov dinarjev letno. Potrebno takega oddajnika terjajo še drugi razlogi, ob katerih se pa to pot ne bi zamudil.

S svojimi rednimi dohodki, t. j. s naročninami krije Radio Ljubljana ob največjem varčevanju komaj redne obratne in programske stroške. Zato je razumljivo, da postaja s svojimi dohodki ne moremo kriti celotnega vzdrževanja obrata, kaj šele investicij za kakršno koli tehnično izpopolnitev. Vzrok temu so visoki tečajni deviz, faktorji, prometni davek itd.

Zato je radijska postaja predložila skupščinskemu organu prošnjo za dodelitev dotacije za investicije v znesku 105 milijonov dinarjev. V tem znesku je zajeta delna in res najnujnejša obnovev iztrošenih aparatov ter rezervnih delov in postavitve UKW zvez. Nabava rezervnega oddajnika, ki je bila sprva tudi zajeta v našem predlogu, pa bo sprito nedavne uvedbe prometnega davka in sedanjih tečajev morala za sedaj znašati samo 27 milijonov, če bi bile radijski postaji dodeljene devize po uradnem tečaju, nakup pa omogočen brez faktorjev.

Ta znesek ni ni majhen, toda v primerjavi s subvencijami, ki jih prejema druge ustanove, je še vedno skromen prispevek države, eni izmed njenih najvažnejših kulturnih institucij, ki je obenem odraz in zrcalo naše kulture, ne samo doma, temveč tudi daleč v svetu.

Verjetno ne bi bilo nikogar, ki bi tej inkontinenci odrekal to tako najino podporo, če ne bi radijske postaje trle še druga nesreča, ki je v tem, da še do danes ni rešeno vprašanje njenega statusa. Po uredbi in ustanovitvenju gosnodarskih podjetij, so postale radijske postaje gospodarska podjetja, kar pa nikakor ne ustreza njihovemu položaju in se tudi v praksi ne izvaja. O tem je že razpravljali naš tisk. Ta anomalija bo verjetno že v kratkem odpravljena, radijske postaje pa bodo ostale zavodi s samostojnim finaniranjem. V tem času pa so se radijske postaje znašle v zelo hudo položaju, saj ni hotel nihče reševati njihovih zadev. Izvršnemu svetu LRS so sicer znane zgoraj našteje zahteve radijske postaje, toda v skupščinskih odborih o njih še niso razpravljali. Upam, da bo Ljudska skupščina le našla možnost in priliko, da to nujno zadevo pretrese in jo reši v korist naše kulture in v zadovoljstvo radijskih poslušalcev.

Nenavadna ustanova v Šumadiji

V treh vasich Šumadije bo znanstveno-raziskovalno središče za elektrifikacijo vasi

Delo bodo finansirali iz tehnične pomoči OZN

Po velikih snežnih zametih in mrazu, po prekinitvi prometa na mnogih železnicah in cestah, so začeli ondan spet graditi nenavadno ustanovo, lahko bi rekli edinstveno na svetu, obsegajočo tri vasi v Šumadiji, kakih 90 kilometrov južno od Beograda z vsemi njihovimi prebivalci in gospodarstvi. Gre za znanstveno raziskovalno središče v Donji in Gornji Šatornji in Jermenovcih, ki ga grade delno z denarjem OZN v okviru njegove tehnične pomoči naši državi, delno iz naših sredstev.

Ustanova bo začela poslovati že letos. Proučevala bo možnosti in iskala najboljša pota za elektrifikacijo vasi, najboljša, najhitrejša in najcenejša. To pomeni, da bodo v teh treh vajah sistematično proučevali različne naprave za proizvodnjo, razdelitev in uporabo električne energije, na pr. aparate za napeljevanje vode, za pranje perila, molžo krav, predelavo mleka, ogrevanja pitavice, predelavo in konserviranje kmetijskih pridelkov itd. Ugotavljali bodo, koliko so te naprave vredne, kako obratujejo, koliko električne energije porabijo, kaj lahko z njimi dosežemo in kako dolgo lahko z njimi delajo ne le strokovnjaki, marveč kmečki fantje, žene in dekleta, katerim so namenjene in ki nimajo posebnih tehničnih izkušenj.

Velik del teh naprav nam pošiljejo Združeni narodi. Nekaj so jih že poslali. Nekatera naša velika podjetja s področja elektroindustrije so pa tudi obljubila brezplačno ali zelo poceni nekaj opreme. Vse to bodo izročili za drugi za elektrifikacijo treh vasi. Tri pridobljene izkušnje bodo pripomogle k povečanju kmetijske proizvodnje in tehnične izobrazbe kmečkega prebivalstva.

Ko so v začetku lanskega leta v OZN sklenili zgraditi to poskusno središče v naši državi, so hkrati izrekli priznanje, še znani jugoslovanski tezi, da bi lahko ta velika mednarodna organizacija dosegla na področju gospodarske in socialne dejavnosti večje uspehe, če bi upoštevala boj za zboljšanje življenja milijonov kmetov na svetu. Da bi bile izkušnje uporabne v čim širšem obsegu, so namlaše iskali povprečno vas, ki nima za takšno proučevanje vse pogoje. In odločili so se za ome-

njene tri šumadijske vasi. V njih so že zgradili 7 km dolg daljnovid in v kratkem bodo dograjene tudi štiri transformatorske postaje. Hiše so že dobile notranjo instalacijo.

V Donji Šatornji je v polovici hiš že pripravljeno vse za električno razsvetljavo. Zgradili bodo tudi dve majhni elektrarni, hkrati pa bodo vasi priključili na omrežje napetosti 35 kv. Stajo kmečke delovne zadruge »Živko Tomić« v Donji Šatornji bodo adaptirali in spremenili v popolnoma elektrificirano stajo za 30 krav. V njej mleko ne bo prišlo v tik z okoliškimi zrakom. Zgradili bodo tudi najmodernejšo opremljeno zbiralno mleka. V združenem domu bodo eno krilo adaptirali za moderno pralnico z napravami za sušenje in likanje. Pri pralnici bo tudi sodobna kapalnica, brivnica in frizerski salon. Razen tega bodo zgradili vinsko klet z vsemi ustreznimi napravami, delavnico za prede-

lovanje in konserviranje sadja itd. Vas bo dobila tudi šolo, v kateri se bodo kmečka dekleta učila vsega, kar mora znati sodobna gospodinja. Solsko poslopje, ki so ga začeli graditi že pred vojno, bodo v kratkem dogradili in v njem bo imel prostore inštitut za elektrifikacijo vasi.

Kmetje se za vsa ta dela zelo zanimajo in sami pridno pomagajo, da bodo čimprej končana. Sani so lani zgradili 7 km dolg daljnovid in dali brezplačno na razpolago delovno silo. Prejšnji teden so v te tri šumadijske vasi znova prispeli strokovnjaki, ki bodo lansko delo v zvezi z elektrifikacijo nadaljevali. V skladišču v Donji Šatornji spet vozijo zaboje z dragoceno opremo iz mnogih tovarn in dežel. Ko bo poskusno središče v Gornji in Donji Šatornji in Jermenovcih začelo obratovati, bo storjeno zelo važno delo OZN, za katero je dala pobudo naša država.

B. L.

Več družbene kontrole v lokalna podjetja

Ljubljana, 20. marca Odborniki obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora za Ljubljano-okolico so na svoji današnji skupni seji zelo živahno razpravljali in se celo zgražali nad poslovanjem nekaterih lokalnih podjetij, ki so povzročila skupnostne velike izgube. Zato so izglasovali prisilne uprave in likvidacije za sedem podjetij. Pod prisilno upravo je stavljenogostinsko podjetje v Domžalah, likvidacijo so izglasovali za krajevno mizarstvo podjetje v Gornjem Logatcu in za krajevno gostilno v Polhovem Gradcu. Litiji in Komendi Odborniki so prav tako sklenili likvidirati obrat čevljarškega državnega obrtnega mojstra v Litiji, kovinarskega prevoznikškega podjetja v Litiji in Ekonomije v KZ v Domžalah.

Povsod je zaradi nesposobnosti ali malomarnosti odgovornega oseba ali za zaradi drugih vzrokov gospodarstvo teh obratov šlo rakavo pot. Državnemu obrtnemu mojstru v Domžalah Dolžanu, kjer je zaradi organizacijskih notranjih slabosti bilo mnogo neredov, so odborniki celo izglasovali odvzem naziva Državni mojster.

Zlasti pa so se odborniki čudili velikim izgubam v krajevnih gostilnah. Krajevna gostilna v Komendi ima zabeleženih nič manj kot 800.000 din izgube. Ta primanjkljaj je, kakor pravijo člani občine Komenda nastal v več letih, zlasti ko se je tam menjavalo več upravnikov. Zlasti prvemu upravniku, ki je hkrati imel še druge funkcije in je bil tudi predsednik Krajevnega ljudskega odbora si nihče ni upal ugovarjati, čeprav so vsi opazili nered v gostilni.

Odborniki Okrajnega ljudskega odbora so hudo kritizirali neodločno stališče in premalo kontrole s strani občinskih ljudskih odborov za njihova lokalna podjetja. Menja so bili da se moru družbena kontrola mnogo bolj uveljavljati povsod in so zahtevali, da se tudi prot. posameznikom, za katere je ugotovljeno, da so zakrivil primanjkljaje, postopno bolj energično in odločno kot do sedaj.

K. M.

ZADNJI DAN »KOSOVELOVEGA TEDNA«

Slovenija je proslavila obletnico pesnikovega rojstva

Sežana, 21. marca
Zadnji dan Kosovelevega tedna je potekal nadvse svečano. Ze zgodaj zjutraj je prišlo v Sežano skoro 2000 Tržičanov, večje število obiskovalcev je prišlo tudi iz Ljubljane in drugih krajev, predvsem pa iz okoliških vasi. Spominška svečanost se je začela ob 11. uri dopoldne pred gimnazijo, hišo pesnikovega rojstva.

Svečanost je otvoril predsednik SZDL tov. Alfonz Grmek, udeležilo pa se je veliko število ljudi, med njimi tudi Kosovelovi svojci ter predstavniki našega javnega in kulturnega življenja: predsednik Glavnega odbora delavskih kulturnoprosvetnih društev Svoboda, član CK in zvezni poslanec sežanskega okraja tov. Ivan Regent, podpredsednik Ljudske skupščine LRS dr. Ferdo Kozjak, člani CK ZK tov. Boris Zihnerl, Tomo Brejc, Franc Kimovec-Ziga, predsednik Društva slovenskih književnikov tovariš France Bevk, predstavnik Akademije znanosti in umetnosti akademik dr. Milko Kos, predsednik Sveta za znanost in kulturo dr. Anton Melik, rektor ljubljanske univerze dr. Franc Zwitter, rektor Akademije za igralsko umetnost dr. France Koblar ter drugi javni in kulturni delavci.

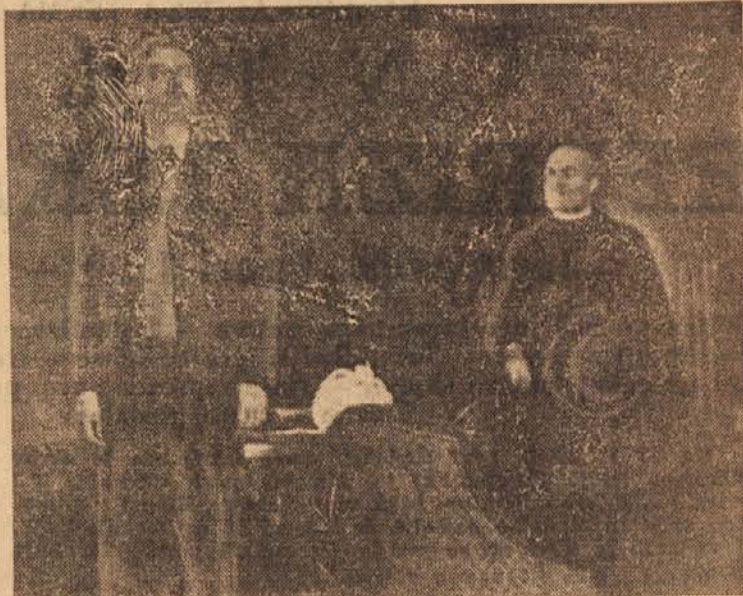
Ob spominški svečanosti pred pesnikovo rojstno hišo v Sežani je bil tudi kratak kulturni spored. Nastopil je mladinski pevski zbor gimnazije iz Tomaja ter moški zbor Slovenske filharmonije pod vodstvom tovariša Rada Simon-

tija. V imenu Tržičanov je o Srečkju Kosovelu na kratko spregovoril tovariš Joža Kosovel, daljši govor o pesniku, o njegovi življenjski in pesniški poti pa je imel profesor Lino Legiša.

Spominška svečanost se je ob treh popoldne nadaljevala v Tomaju, pred hišo pesnikove smrti. Tomaj je napolnilo veliko število ljudi iz okoliških vasi, prišlo pa je tudi mnogo tistih, ki so se udeležili svečanosti v Sežani. Pred hišo je spet spregovoril tovariš

Joža Kosovel, predstavnik Slovensko-hrvaške zveze v Trstu, daljši govor pa je imel Kosovelov prijatelj in sodobnik dr. Bratko Krefl. O Kosovelu je spregovoril tudi predstavnik Slovencev iz Gorice, spominško ploščo pa je odkril tovariš Ivan Regent.

Svečanost se je zaključila na njegovem grobu, nekaj korakov od njegove domače hiše. Tu so zapeli nekaj pesmi ter položili vence na pesnikov grob. Vsa svečanost, v Sežani in še prav posebno v Tomaju, je potekala v izredno toplem razpoloženju. Cu-titi je bilo, da Kras in Slovenija slavita pesnika, ki je izgorel v poeziji, ki jo je Kosovel že pred tridesetimi leti zapel za naš čas in za naše ljudi tega časa. C. Z.

Beograjsko Narodno pozorište je te dni uprizorilo Cankarjeve »Hlapce« v režiji Slavka Jana. Kritiki Milan Bogdanovič ugotavlja v beograjski »Borbi«, da je režiser z umetniki Narodnega pozorišta ustvaril prav tako visoko umetniško predstavo kot z ansamblom ljubljanske Drame. Inscenator je bil Viktor Molka, kostume pa je zasnovala Mija Jarčeva. V glavnih vlogah so nastopili Vasa Pantelič (Jerma), Nada Skrinjar (Lojzka), Ljubiša Jovanovič (župnik), Fran Novakovič (Hvastja). — Na sliki: Pantelič in Jovanovič

NOVA SLOVENSKA OPERA

SLOVO OD MLADOSTI

Pogovor s kompozistom dr. Danilom Švaro pred njeno uprizoritvijo

V torek, 23. marca, bo v ljubljanski operi premiera nove slovenske opere »Slovo od mladosti«, ki jo je komponiral dr. Danilo Švara na snov iz življenja pesnika Franceta Prešerna. To bo v petnajstih letih po »Kleopatrici« (1939) in »Veroniki Deseniški« (1946) že tretja premiera tega avtorja. Obiskal sem kompozista in ga naprosil, da za bralce »Ljudske pravice« — »Borbe« pove kaj o tem svojem novem delu.

»Libreto je napisala dr. Ljuba Prennerjeva, ki je uporabila za veliko večino besedila Prešernove verze, tako da n. pr. Prešeren poje samo originalne Prešernove tekste. Tudi zbor ima mnogo Prešernovih verzov, enako Julija, Čop, Smole, Kastelic. Čas občera leta 1833—1835, torej mlajšo dobo Prešernovega življenja. Vsebinsko obravnava življenjsko tragiko pesnika Prešerna, a v ospredju je zgodba njegove ljubezni do Julije.

Prvo dejanje se godi v Trnovu, na veliko soboto pred cerkvijo, a srečanje z Julijo se vidi v cerkvi, Prešeren Julijo ogovori. Drugo dejanje je na Sentjakobskem trgu, kjer pevec in pesalec uprizorijo Povodnega moža. Bleiweis in Pavšek s Prešernovimi besedami: »Balade pet' je mlata prazne slame...« odklonita Prešernovo pesnitev, ki izzove pri nekaterih veliko navdušenje, pri drugih pa ogorčenje. Prešeren izrazi svojo zagrenjenost z besedami: »Slep je, kdor se s petjem kvarkva...« in konča s prerokbo: »Vremena bodo Kranjcem se zjasnile...«. Tretje dejanje se odigra na vrtu in v hiši Primčevih. Prešeren poišče Julijo na vrtu, a Scheuchstuel in mati prekineta njun pogovor in Prešeren spoznata, da ne bo dobil nikdar Julije. Se isti dan je zaroka, Prešeren registira. Zadnje besede v operi so: »Vendar, mladost, po tvoji temni zarji srce vzdih'valo bo mi, Bog te obvarji!«. Lastni verzi Ljube

Prennerjeve služijo povezavi v dogajanju, so ljudsko preprosti in lahko razumljivi.

Libretist je torej ravnal tako, kakor libretisti običajno ravnajo v operah, ki so zasnovane po ve-

Dr. Danilo Švara

ličkih literarnih umetninah in v katerih se uporablja originalno besedilo. Prav sedaj igrajo v ljubljani Fausta, ki vsebuje poleg prevedenih Goethejevih verzov verze dveh libretistov. Tudi libreta za »Wertherja« in »Mignon« — če vzamemo samo Goethejeve snovi — sta pisana na podoben način. Se celo pa so morali biti originalni pesnikovi teksti prekrhko gradivo za libretista v tem primeru, ko ne gre za obdelavo kakoga pesnikovega dela, temveč za godkov iz njegovega življenja samega.

V glasbi sem se pri komponiranju ljudskih scen v enem samem primeru odločil uporabiti citat ljudskega naplava (Ljubljana, belo mesto...), a vse druge melodije so originalne. Vendar sem moral potem vse melodije vskladiti s to smerjo. Zato je vsa opera komponirana v slovenskem

romantičnem duhu in jo upravičeno imenujem ljudsko opero. Vse melodije gredo v uho, kljub temu pa koncept priča o tem, da je opera komponirana v našem času, ker se poslužujem pridobitve moderne kompozicije v stavku, instrumentaciji, harmonizaciji in obliki.

Švara je prišel od Kleopatre, ki je bila moderna v evropskem smislu, preko Veronike, ki je bila moderna v jugoslovanskem merilu, do Prešerna, v katerem je hotel ustvariti glasbo, ki bi imela korenine v domači slovenski zemlji.

»Seveda to ni bilo lahko. Iskane Prešernovega tekstu ustrezaajoče sloga je bilo pri tej operi najtežje in me je dolgo mučilo, kajti številni so primeri slovenskih kompozistov, ki so se poskušali približati Prešernovim tekstom s kozmopolitsko glasbo, česar kljub svoji moderni orientaciji nisem hotel posnemati.

Rezultat je ta, da so z opero predvsem zadovoljni pevci, ki imajo vsi hvaležne, pevne partije. Tudi drugi, zelo težko izpolnivi zahtevi operne glasbe, prozorni spremljavi, ki pa ne sme biti na škodo barvitosti, mi je po mojem skromnem mnenju uspelo ustreči. Tako bo tekst tudi ob nezadržnem muziciranju orkestra razumljiv. Vse zborovske točke, ki jih je v obeh prvih dejanjih precej (tako je v 2. dejanju zbor ves čas na odru in v akciji), sem napisal na naše komplicirane originalne ljudske ritme (3/4 + 3/4 + 3/4 in podobno), s katerimi sta imela zbor in orkester spočetka precejšnje preglavice, a se sedaj, ko jima branje ne dela več težav, počutita v njih doma.

Režijo vodi Ciril Debevec, ki je odlično tolmačil duha besedila ter postavil na oder žive osebe iz tedanje dobe. Scena arh. Spinčiča je v vseh treh dejanjih zelo slikovita in pestra.

Prešernovo partijo sem napisal za tenor (Brajnik, Čuden), ker to ustreza mladostni dobi, v kateri je prikazan, in ker je predstava, ki mi jo vsiljujejo z vseh strani, češ da je bil bariton, prav tako malo dokazana, kot je moja. Glavna moška vloga v operi se daje pač po navadi tenorju in le redkokdaj baritonu, pač zato, ker ima tenor večjo izrazno skalo. Glasbeni višji imajo v baritonu manj sijaja, a mračne scene lahko tenor prav tako dobro karakterizira kot bariton. Po tem sem se ravnal in mislim, da nisem storil napak.

Julijo poje Bukovčeva, njenežna žena Scheuchstuela Smerkolj, mater Karloveča in Stritarjeva, škofa Wolfa, hišnega prijatelja Primčevih, ki Julijo pregovori k zaroki, pojeta Lupša in Betetto.

Druga številka „SVITA“

Druga številka mlade mariborske revije prinaša 12 izvirlnih in dve prevedeni pesmi, prozo dveh domačih avtorjev in enega hrvaškega, članek o madžarskem pesniku Petőffiju in še nekaj drobšč in rubrikah Polemika, Problemi, Puščice in Zapiski. Med pesniki je najzanimivejši Slavko Jug, ki je zastopal s sedmimi pesmimi Čustveno nadahnjene in podzretane z refleksijo o mlajšnosti sodijo Jugove pesmi med najboljše v Svitu. Zlasti sta dobri »Lokvanje« in »Metamorfoza«, za ostale pa je človek nekoliko v zadregi: lepi, toda malo preveč splošno in po vrhu obdelani motivi.

Značilnost rubrik v zadnjem delu revije je nekaj drobšč. Prav gotovo je tukaj po sredi omejen prostor, vendar tudi problemi, ki jih revija načinja, niso bogve kako pomembni. Najzanimivejšo so Puščice, vse drugo je preveč ob tobu in ne daje reviji najprimernejšega pečata. V tem pogledu bi se moralo uredništvo nekoliko bolj potruditi.

Možno je odpreti nove šestletke

V primeri s prejšnjimi leti je bil v Srbiji veliko več sol, podobno di a številom učencev. V razredih osemletk je zdaj 195.877 učencev več, kot jih je bilo v šolskem letu 1939-40. To je pomemben napred, ki ga je treba oceniti.

Vendar neobiskovanje osemletk in nastopni upad števila učencev med letom letom zmanjšuje te uspehe tako, da ni dovolj vztrajnosti in zanesljivosti pri uveljavljanju načela o obveznem šolanju. Tako je n. pr. v letu 1943-44 učencev, ki so se 1945-46 vpisali v prvi razred, osemletko končali 1952-53, samo 85.806 učencev ali 43,3%.

Do tega je prišlo ne samo zato, ker primanjkuje šolskih prostorov, ampak je sol spričo naših potreb še vedno premalo, niti ne zgolj zaradi materialnega in gospodarskega položaja, ampak tudi zaradi pasivnih krajev, temveč tudi zato, ker nekateri učenci nerazumevanje glede tega, kakšen pomen in vlogo imajo te šole pri dviganju iz gospodarske in kulturne ozadnosti.

Vendar vzle temu in kljub tečajnim pogojem, v katerih šole delujejo, imamo realne možnosti za razvoj šestletk. Letos so odprli 241 šestletk, ki pomenijo prehodni tip šole od osnovnih do osemletk. V Srbiji je še okrog tisoč štiriletnih osnovnih sol, ki imajo prostore, v katerih bi lahko odprli tudi peti in šesti razred, seveda če bi bil pouk v dveh izmenah.

Nadaljnji razvoj šestletk in osemletk, predvsem pa odprava pojavnosti učencev, obiskujejo sol in jih začenja pred koncem šolske dobe, je v vsaki obliki družbeno vprašanje, kateremu je treba posvetiti vse pozornost.

V. Novakovič.

Kulturne beležke

Jugoslovanski film na festivalu v Cannesu

Na mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu, ki se bo začel dne 22. marca bo jugoslovanska kinematografija zastopana s kratkometražnim filmom »Uspavana lepota«, ki ga je režiral Rudolf Sremec. Film prikazuje našo kulturno spomeniko, znameniti trogirsko katedralo.

Jovan Soldatovič: Portret T. Rosandića

Nova premiera beograjskega Humorističnega gledališča

To dni je bila v beograjskem Humorističnem gledališču premiera komedije angleškega pisatelja Noela Cowarda Pravačprav gra za fantastično burko na račun spiritalizma. Beograjska kritika ugotavlja, da je avtor opravil svoje delo površno, iščeč le groteskne situacije in tečeč po smehu po vsi sili.

Novi scenarij »Biljana«

Umetniški svet podjetja Avala-film je odobril za snemanje novi scenarij za umetniški film »Biljana«, ki ga je napisal Josip Kulundžić, po motivih Hrističeve »Ohridske legende«. Člani sveta so poudarili, da je scenarij zelo dober.

Mednarodni uspeh foto-kluba »Zagreb«

Na šteti mednarodni razstavi umetniško fotografije v Bordeauxu so članom foto-kluba »Zagreb«, ki so sodelovali na razstavi, podelili pokal kluba »Bordeaux« kot prvo nagrado za kolektivno udeležbo. Razen tega je deset razstavljalcev iz Zagreba bilo nagrajenih z osemimi izmed skupno dvanajst medalj, kolikor so jih doleteli za najboljša dela.

Razstava skupine vojvodinskih slikarjev

Včeraj so v Beogradu odprli razstavo skupine vojvodinskih slikarjev, ki so se na pobudo Meštnega muzeja v Senti mudili v tem mestu poleti 1952. in 1953. Razstavljena je nad 60 del, olj, risb in akvarelov.

Hulda Pankok: Doživljaj pred jugoslovanskimi freskami

O svojih vtisih z razstave kopij jugoslovanskih fresk, ki so jo pred kratkim odprli v Düsseldorfu ob Renu, je v odtisnem dnevniku »Der Mittag« izšel pod gornjim naslovom naslednji članek, ki ga je na pisarja Hulda Pankok, žena znamenitega slikarja in grafika Ottona Pankoka, ki ga tudi v Ljubljani poznamo z njegove lastne razstave:

»Ko sem stala v Düsseldorfskem Kunstvereinu pred kopijami jugoslovanskih fresk, sem z notranjimi očmi spet videla stajne samostane, cerkve in stare trdnjave, kjer smo zvečer pokojno stali in gledali, kako je zahajalo sonce v valopih. Nekdo so te utrube morale kljubovati sopražnim vojskam. Krvava je zgodovina te dežele in to se odraža v podobi mest in vasi. V neki razpadli džamiji v Makedoniji sem našla v razkopani zemlji odlomljene podstavke krščanske cerkve, kjer so nekdo turški zmagovalci nad njo sezidali svojo molinico. In ko s m se sklonila nad ostankom odlomka, da o'rtgam coed, sem pod travo in mahom opazila kos tal iz mozaika. Mnoge izredne danes spet odkritih fresk so nekaj Turkij prebelili z apnom, in kar ni mogoče si predstavljati, koliko umetnostnih zakladov bo da tod še našli.

V Jugoslaviji sta se zmerom stikala vzhod in zahod. Zato se občutilo v njeni umetnosti opljovi Bizanca, antike, Rima, karolinške države in Lombardije. Iz vseh teh opljov so jugoslovanski umetniki razvili neodvisne, samostojne šole. Toda v XI. in XII. stoletju so narodnostne značilnosti ostale še popolnoma zakrite za versko zamaknjeno. Umetniki so se uklonili in zdelo se jim je samo po sebi umevno, da so teme iz biblije, natančno predpisane, prav tako kakor razporitev figur. Trpkno in strogo so stali s' niki v prostoru podobe; teža njihove odgovornosti je odsevala iz njihovih obrazov. Po običajni pravoslovja so bile cerkve okrašene samo s freskami. Redki ozka okna so dopoljevala celike stenske ploške za slike.

Po legi posameznih jugoslovanskih dežel so se spreminjale slogovne posebnosti fresk. Tako hrvaška in slovenska srednjeveška slikarja komaj pozna bizantinski ali vzhodni opljovi. Njen značaj je skoraj izključno ro nski ali gotski in pri freskah iz XV. stol. se duh renesanse že rahlo občutil. Srb e freske nasprotno pa so bolj pod opljovom antike. Srbom,

spet lahko stopili na dan. In tedaj se nam ni zdela prav nič čudna misel, da jih danes bolj potrebujemo kakor kdaj koli. Da je bilo pa v cerkvi v Nerezih mo goče odkriti XII. stoletje, je bilo treba XIV. stoletje, ke je proo prekrilo, odlučiti. Treba je bilo poklicati na pomoč seelovne strokovnjake, da je bilo mogoče odlučene freske iz XIV. stoletja s strokovno pravičnim ravnanjem še nadalje ohraniti. Ko je bilo to težavno delo končano, so francoski slikarji z jugoslovanskimi tovariši kopirali odkrite freske ne je v Nerezih, temveč tudi v drugih krajih. Kakor kaže razstava o Kunstvereinu, so kopije mojstrsko izdelane, čeprav ne morejo popolnoma prikazati lepote in vzvišenosti teh umetnin, ki so pač komponirane v sakralni prostor, ki določa obliko slikam. Važna pa je tudi pokrajina, iz katere raste cerkev.

Ni lahko v Makedoniji priti do cerkve in samostanov in najti vse te vase. Ljudje so se hoteli pred vedno na novo prihajajočimi sopražniki zaparovati in so jih zato zidali pogostoma na visokih gorah, skrite za starimi orjaškimi drevesi. Izpolnitev želja, da bi videla freske v Nerezih, je povzročila precej premišljevanja. Prvi poskus z avtom, ki je po strahonitem nalivu običal v blatu na poti, smo morali opustiti. Drugi poskus z okretnejšim vozom se je tudi izjalovil, toda

Ohridska ikona iz konca XIII. ali začetka XIV. stoletja

idejo, kako bi lahko vsaj četno premagali goro. Moja spremljevalka je prevzela nase nalogo, da nam poskrbi voz iz Skoplja. Prijatelj je s seboj mladega cigana in dvojega konja, da bi z njima poskusili požnjo v breg. Priznati pa moram, da smo pri osakem zavozju ceste in kjer se je bil sprožil grušč, zlezli z voza in šli peš, medtem ko je cigan podil konja. Srečno smo dospeli na vrh in tako smo lahko videli Nerezje. Kar je popolnega, se pa odteza popisu. Slike govore same in usak poskus, popisati barve in ol like, je jalov, zakaj najpaznejše, neposredni umetnostni doživljaj, bi manjkal. Morda ga najlaže izrazim, če lahko navedem običaj tega ljudstva, iz katerega izhajajo slikarji fresk. Ta običaj se je ohranil do današnjega dne in celó demon vojne ni mogel uničiti tega preprostega kmečkega ljudstva. Medtem ko po osem stoletu strah pred drugim žene ljudi osaksebi in jih dela zmerom bolj osamljene, ob istem času polagajo jugoslovanski kmetje v Makedoniji usak večer v za to pripravljeno majhno od-lbino o zidu poleg vrat kos kruha, vrč pin in orč vode zraven za listega, ki l morda šel mimo, morda ni našel nikjer strehe in je morebiti lačen in žejan. Tukaj ni praznine med ljudmi. Izpolnjena je s prijaznostjo, ki se blišči in nas obseva kakor sij zlata na freskah.

K. D.

KVALIFIKACIJSKA TEKMA ZA SVETOVNO PRVENSTVO V TEL AVIVU REPRIZA TEKME V SKOPLJU

Jugoslavija : Izrael 1 : 0 — Vrtar Hodorov junak dneva

Očitna premoč jugoslovanske moštva — Trdna izraelska obramba — Razmerje v kotih 6:1 za goste — Naš najboljši igralec Zebec — Hudorov ubranil več strel, kot na nekaj tekmah skupaj — Naša reprezentanca pokazala več slabosti kot vrlin — 60.000 gledalcev

Komaj je sodnik Leaf odpisal konec tekme, se je okrog mikrofona Radia Beograd, ki je prenašal potek tekme iz Tel Aviva, zbralo nekaj igralcev naše reprezentance skupaj z njihovimi voditelji. Zato bo najbolje, če najprej slišimo mnenje tistih, ki so igrali in tistih, ki so pazljivo spremljali potek včerajšnje tekme:

JUGOSLAVIJA : IZRAEL 1:0 (0:0)
Strelec: Zebec v 80. min.
Jugoslavija: Stojanović, Stanković, Crnković, Čajkovski, Horvat, Boškovič, Rajkovič, Mitić, Milutinović (Ognjanov), Bobek, Zebec.

Ing. Arsenijević: »Tekma ni mlina v takšnem stilu, kot smo pričakovali. Izraelci so se branili. To smo pričakovali. Nismo pa pričakovali, da naši igralci ne bodo znali izkoristiti takšnega položaja. Menim, da bomo Grčijo premagali, toda če bomo tako

zaigrali, bo to zelo težko doseči.«
Rajko Mitić: »Zmagali smo z veliko težavo. Napaka je bila v tem, ker nismo igrali tako, kot smo navajeni, to se pravi s kratkimi žogami, temveč smo forsirali dolge žoge. Jasno je, da bo tekma v Atenah težavna. Toda vsekakor bomo zmagali.«
Bane Sekulić, trener državne reprezentance: »Igrali smo precej slabo. Zlasti je odpovedal napad. Najbrž, bomo postavili našo reprezentanco za tekmo z Grčijo spremenili.

Toda v zvezi s tem, da smo igrali slabo, smo imeli v obeh polčasih nekaj ugodnih prilik in lahko bi zmagali z višjim rezultatom. Če, da je ta tekma bila venarje boljše od tiste v Skoplju. Upam, da bo v Atenah še bolje.«

nevarneje napadati. Horvat in Stanković sta imela polne roke dela, ker sta bila udarna sili izraelske prodorni in gibčni srednji napadalec in silno hitro levo krilo.
Močan pritisk domačinov je trajal celih deset minut v tem času, tri minute pred koncem polčasa, je imel Izrael izredno priložnost, da doseže gol: zelo lepa kombinacija med levim krilom in srednjim napadalcem se je končala s strelom srednjega s treh metrov — mimo vrata.

Medtem je v 36. min. poškodovan Milutinović zapustil igro. Zamenjal ga je Ognjanov. Enega izmed najnevarnejših napadov naše reprezentance sta izvedla Bobek in Mitić tik pred koncem polčasa. Bobek je odlično podal Mitiću ki je prodril po desni strani in z roba 16 m streljal močno in točno, vendar je Hodorov s skrajnim naporom zbil žogo v kot.

O tem polčaju lahko rečemo, da so bili Jugoslavlani v premoči, da pa niso bili sposobni nasprotnika docela preigrati in doseči gol. Napad ni bil strjen, igralci so se igrali po igrišču. Izrael ni igral izključno defenzivno. V napadu je imel tri igralce, obe zvezi pa sta igrali zdaj v obrambi, zdaj v napadu.

MOČAN TEMPO NAŠE REPREZENTANCE

Cesar niso dosegli v prvem polčaju, so skušali naši igralci nadoknaditi v drugem. Zato so začeli diktirati sila oster tempo. Spričo tega so izraelski igralci začeli igrati bolj defenzivno.

Junak tekme Hodorov, vratar izraelske državne reprezentance

Gol je vsekakor vpiljal na moralo izraelscev. Popustili so, videč, da je tekma izgubljena. Naši igralci pa so napadali še močneje, vendar je bil Hodorov vedno na mestu.
V zadnji minuti je imel Bobek ugodno priložnost saj se je znašel sam v bližini vrata. Vendar je okeval. Tako se je obrambni domačinov posrečilo, da mu je odzela žoga. Kmalu zatem je sodnik Leaf odpisal konec tekme. Tako se je zaključila predzadnja tekma naše reprezentance v kvalifikacijskem tekmovanju za svetovno

Jugoslavija	3	3	0	0	3:0	6
Grčija	3	2	0	1	3:1	4
Izrael	4	0	0	1	0:5	0

prvenstvo. Dosedanje zmage, kakor tudi današnja, so bile minimalne. Toda to ni nikakor ni edina zanimivost iz teh treh tekem. Veliko zanimivejše je, da je naša reprezentanca bila na vseh treh tekmah v izraziti premoči, da pa so vselej ponovili iste napake in pokazali iste slabosti. Vsaka nova tekma je bila repriza prejšnje. (Po radijskem prenosu.)

TRIDESET MINUT PREMOČI BREZ GOLA

Za tekmo v Tel Avivu je bilo skakno zanimanje, kakor še nikoli. Stadion je bil nabit poln, čeprav v Tel Avivu v nedeljo delajo. Vreme je bilo sončno in toplo, 32° nad ničlo.
Prvih trideset minut tekme so imeli naši nogometaši pobudo v rokah. Često so napadali, njihovi tehniki pa so nasprotovale domačini z borbenostjo in požrtvovalnostjo. V tem delu igre je bil najboljši igralec na igrišču izraelski vratar Hodorov. Večkrat je z odličnimi posegi razčistil zelo nevarne situacije.
Da naša reprezentanca s to premočjo ni dosegla gola, je kriv predvsem napad, ki se niti to pot, kot prej v Skoplju, ni znašel pred vrati, in ni umel nekako razredčiti in razbiti trdne izraelske obrambe. O pre-

IZRAELSKA OFENZIVA

Opozemljeni z navljanjem 60.000 gledalcev so domačini začeli čedalje

Brez Ognjanova ne bi bilo edinega gola

NEPREMAGLJIVI HODOROV

Izraelci so sredi polčasa dvakrat dokaj nevarno napadli. Enkrat je Crnković s skrajnim naporom presumeril žogo, ki je letela v spodnji kot. Zatem sta prišla dva kosa v korist domačinov. Prvi je povzročil gnečo pred Stojanovićevimi vrati, iz katere se pa na srečo ni ničesar izcimilo.
Koj zatem pa se je igra ponovno preselila na polovico domačinov. Tja sta odšla celo naša branilca. Toda junak tekme, neprekosljivi Hodorov, je zabil pri skoraj vsakem napadu naše reprezentance. Menda je ubranil več strel, kot na nekaj tekmah skupaj.
Čutili je, da so naši igralci živčni. Srdito napadajo, jezec se najbolj na same sebe. Nastal je pravi bobneči ogenj, toda Hodorov ni klonil.

NAPOSLED GOLI

Tekma se je bližala koncu. Izraelci so se izredno požrtvovalno branili. Posrečilo se jim je zaustaviti mnogo napadov. Na vse kriplice so se trudili, da bi ohranili neodoljeno izid z Jugoslavijo in se tako vsaj malo rehabilitirali pred svojim občinstvom za poraz proti Grčiji.
Naposled je prišla 80. minuta igre. Mitić je močno streljal. Hodorov pa je zbil žogo v kot. Nato je nastala gneča pred izraelskimi vrati. Žogo je dobil Čajkovski, ki jo je podal pred vrata. Potem jo je Bobek podal Ognjanovu, ki jo je komaj komaj

Stanković je imel le malo dela

te tekme. Gledalci so pristržno pozdravili uspeh jugoslovanske reprezentance.

PRVI NASTOP ATLETOV V NOVI SEZONI

Cross Odreda in Železničarja

Ljubljana, 21. marca. Atletska sekcija Odreda je organizirala danes v Trzinu državni cross. Zal je na prvem tekmovanju v novi sezoni nastopilo samo 44 atletov in je 6 atletinj. Med drugim sta nastopila tudi najboljša slovenska dolgočrta Kranjc in Petek ter državna rekorderka Blaževa.
Poudariti je treba da so startali samo člani atletske sekcije, čeprav so cross organizirali za vse člane društva.

Tehnični rezultati — člani (4500 m):
1. Emil Kranjc 12:16,0, 2. Vid Petek 12:31,0, 3. Jože Opaknar 13:11,0, člani na 1900 m: 1. Jože Strniša 5:29,0, 2. Robert Barduzky 5:47,0.
**Mladinci in člani (sprinterji, metalci in skakači) na 900 m: 1. Niko Beljak 3:52,0, 2. Marko Rožman 3:00,0, 3. Marko Plut 3:16,0.
**Članice na 800 m: 1. Vera Blaž 3:35,0, 2. Ivanka Jošt 3:38,0.
**Miajši mladinci (900 m): 1. Borut Bajžet 3:19,0, 2. Franc Bojc 3:24,0, 3. Danilo Dekleva 3:23,0.
**Starši mladinci (1800 m): 1. Alojz Tratnik 6:27,0, 2. Franc Brinc 6:56,0, 3. Herman Kapla 6:56,0.
Mladinke (600 m): 1. Draga Stamejčić 2:18,0, 2. Breda Podobnik 2:23,0, 3. Marija Zan 2:33,0.********

danski cross, katerega se je udeležilo 31 tekmovalcev. Med člani je na 5 km zmagal Spacapan 18:14, med člani na 3 km pa Okrašar 11:26. Št. mladinci so tekmovali na 200 m dolgi progi. Zmagal je Homan 6:28, med miajšimi mladinci (1500 m) pa Bučak 5:33. Sprinterji, skakači, metalci so tekmovali na 1500 m dolgi progi. Prvi je bil Dolenc 5:24, drugi Nagy 5:30, tretji pa Misič 5:33.

Tretja partija remi

Moskva, 21. marca. Po analizi eta so Smislov in Rotvinj prepričana, da ni treba nadaljevati igre. Tako sta tretjo prekinito partijo remizirala. Zdaj vodi Botvink 2,5:0,5.

SZ : Argentina 9:6 (1)

Buenos Aires, 21. marca. Danes so nadaljevali prekinito partijo iz II. kola mednarodnega dvoboja SZ — Argentina. Partija Naidorf — Bronstein je bilo ponovno odložena v malo boljšem položaju za sovietskega vele mojstra. Tajmanov je premagal Eitkasa, medtem ko so se partije Kosa — Bolbočin, Ressofo — Kofov in Panno — Averbach zaključile remi. V drugem kolu je rezultat 4:3 (1), medtem ko je celotni izid 9:6 (1) v korist SZ.

Jug gre v Cremono poleg Klopčiča in Pahorja?

Ljubljana, 21. marca. Danes je bilo interno tekmovanje štirih mladincev sabljačev. Najboljšega izmed njih bo Sabljačeva zveze Slovenije predlagala Sabljaki zveze Jugoslavije za tretjega člana naše mladinske reprezentance, ki bo sodelovala na mednarodnem sabljaškem tekmovanju v Cremoni (Italija).
Najboljši uspeh na današnjem tekmovanju je dosegel Jug iz Celja, ki je premagal vse svoje nasprotnike. Pokazal je solidno znanje v boju s floretom in se izkazal kot najposobnejši bорец. Mezglolci iz Ljubljane je porazil edino Jug; Grossmann je dosegel eno zmago in dva poraza, medtem ko je Oblak iz Maribora izgubil vse tri borbe. Danes je popolnoma odpovedal. Čeprav so od njega največ pričakovali Očitno je bilo, da ni treniral, ker je zelo pogosto delal domala začetniške napake.

Ljubljana, 21. marca. Danes je organiziral ZAK Ljubljana spomil-

KOSARKA

Še ena zmaga Partizana
Košarkarska ekipa Partizana je prednostno tekmo premagala v Saint Briegueu tamkajšnje moštvo s 52:45 (28:14).

FRANCIJA : ITALIJA 73:64
Včeraj so v Partiz francoski košarkarji premagali italijansko reprezentanco 73:64 (31:35).

S K U P S C I N E

Rokomet počasi, toda vztrajno napreduje

Ljubljana, 21. marca. Včeraj je danes je bila III. redna letna skupščina Rokometne zveze Slovenije. Skupščini so prisostvovali predstavniki vseh sekcij in klubov. Razen številnih drugih vprašanj (možnost financ, organizacijski problemi itd.) je diskusija izbrano obdelala predvsem vprašanja razvoja malega rokometna in koledar tekmovanj.

Glede tekmovanj je bilo sklenjeno, da bo prvenstvo v velikem rokometu za moške in ženske v okviru republiške lige, medtem ko bo prvenstvo v malem rokometu v okviru počinjalnih in finalnih turnirjev. V republiški ligah bodo sodelovale moške ekipe Odreda, Celja, Svobode, Branika, Rudarja in Drave ter ženske ekipe Svobode, Rudarja, Branika, Proletarca in Drave. Turnirji malega rokometna pa bodo v Zagorju (četrtfinalni 18. aprila) v Mariboru in Trbovljah (polfinalni 25. aprila) ter v Pujuj (finalni 1. in 2. maja). Moški in ženski republiški prvaki bodo po republiškem prvenstvu sodelovali še na turnirjih za prvenstvo FLR in v malem in velikem rokometu.
Glede tekmovanj v sezoni 1954/55 je bilo sklenjeno, da jih bodo organizirali tako, da se ne bodo mešala tekmovanja malega in velikega rokometna. Prvenstvo

Hrvatsko-slovenska rokoborska liga

Ljubljana, 21. marca. Danes je bila skupščina Težkoatletske zveze Slovenije, kateri so prisostvovali delegati slovenskih društev iz poročil je bilo razvidno, da je v Sloveniji 5 rokoborskih sekcij, v sekciji dvigalcev uteži in 3 sekcije, v katerih trenirajo judo šport. Skupščini je sklenila, da bo v prihodnjem letu posvetila mnogo več pozornosti vzgoji trenerjev, razširiti šport v Celju, Jesenicah in Gorici in organizirati več tečajev rokoborskih sodnikov. Sklenili so, da bodo organizirali hrvatsko-slovensko rokoborsko ligo v kateri bosta sodelovali dve slovenski moštvi: Zelezničarji in Ljubljana. Ob koncu skupščine so v imenu Težkoatletske zveze Jugoslavije poželjni poudarili, da bodo delegati sprejeli našt. delo za prihodnje leto in izvolili novo odbor.

ROKOBORBA

Jedinstvo : ZSD Ljubljana 12:2
Zagreb, 21. marca. Včeraj je bil prijateljski dvoboj med domačim Jedinstvom in Ljubljano v rokoborbi. Jedinstvo je visoko zmagalo z 12:2. Ljubljanski Zelezničarji so nastopili z mladim moštvom, ki mu primanjkuje tehničnega znanja in kondicije.

Cilj letošnje dirke »Po Hrvatski in Sloveniji« bo v Beogradu

Ljubljana, 21. marca. Danes je bila v Ljubljani redna letna skupščina Kolesarske zveze Slovenije. Skupščini so razen delegatov prisostvovali tudi predstavniki Zveze športov Slovenije, tov. Krse, predstavnik Kolesarske zveze Jugoslavije, predstavnik Kolesarskih zvez Srbije in Hrvatske in drugi gosti.
Delegati so obravnavali v glavnem odnose v kolesarskem športu in ugotovili, da so materialni pogoji dokaj slabi.
Klub slabi materialni pogoji je imel pa bo ob 70-letnici jugoslovanskega kolesarstva dirka po Hrvatski in Sloveniji. Dolžna prošnja bo letos za dve etapi daljša. Cilj dirke bo v Beogradu.

SKUPŠČINA KEGLJASKEGA CENTRA

Kranj, 21. marca. Danes je bila skupščina kegljarskega centra Kranj. Po poročilih so delegati sprejeli načrt dela za prihodnje leto in izvolili novo odbor.
Zagreb, 21. marca. Včeraj je bil prijateljski dvoboj med domačim Jedinstvom in Ljubljano v rokoborbi. Jedinstvo je visoko zmagalo z 12:2. Ljubljanski Zelezničarji so nastopili z mladim moštvom, ki mu primanjkuje tehničnega znanja in kondicije.

Naša reprezentanca ni zadovoljila

Zmaga naše reprezentance nad izraelsko z 1:0 je rezultat, ki pomeni za domačine velik uspeh. Gol je bil dosežen spričo požrtvovalnosti Ognjanova in spretnosti našega danes najuspešnejšega napadaleca Zebeča, kajti medtem ko je naša obramba v celoti uspešno in pravočasno odbijala redke napade domačih, pa je napad vzlic absolutni terenski premoči z raztrgano igro z redkimi in netočnimi strelci vzbujal negotovost med 60.000 gledalci in mnogimi tisoči radijskih poslušalcev v Jugoslaviji.
Ozja obramba (Stojanović, Stanković in Crnković) je bila v glavnem brez posla, če ga pa je imela, ga je dobro opravila. V kritični vrsti je bil najboljši Horvat. Boškovič je dobro igral, malo slabši pa je bil Čajkovski.
V napadu je bil najboljši Zebec, najslabši pa Rajkovič. Mitić je opravil pričakovane tistih, ki so ga postavili v državno reprezentanco, medtem ko sta Bobek in Ognjanov

igrala povprečno. Milutinović je bil dokler je igral, slab voditelj prav tako slabega napada.
Izraelska reprezentanca se je po-zrtvovalno borila. Uprala se je bolj s srčnostjo kot z znanjem. Vratar Hodorov je, čeprav je malo kriv za prejeti gol, ker je okeval, bil vendarle najboljši igralec izraelscev na eden izmed najboljših igralcev na igrišču.
Naša reprezentanca je zmagala, ni pa zadovoljila. Pokazala je več slabosti kot vrlin. To je treba ugotoviti, če da bi podcenili njen uspeh, temveč da bi opozorili na to da se mora več deli skrbno, vztrajno in smejele pripravljati za svetovno prvenstvo.
Gledalci so bili zelo korektni. Sodnik Leaf (Anglija) je bil na višini svojega ugleda po svetu. Dobro sta opravila svoje delo tudi njegova pomočnika Bašar in Garan (oba Turčija).

Prijateljske tekme

Branik : Red Star 6:2 (2:0)
Maribor, 21. marca. — Danes je bila pred 2000 gledalci mednarodna nogometna tekma med domačim Branikom in Red Star iz Knittelfelda. Drugim moštvom štajerske lige, Branik je bil ves čas igre v premoči in je dosegel visoko zmago. Gostje so pokazali povprečno igro, oba gola pa so dosegli iz naglih predorov. Če bi bili domači napadalci spretnjeji, ki lahko dosegli še višji rezultat.
Pri Braniku sta se odlikovala Norčič in Vitek, pri gostih pa je bil najboljši vratar, ki je rešil svoje moštvo višjega poraza.
V predtekni so se pomerili mladinci Branika in Kovinarja. Zmagal je Branik z 1:0 (1:0).

Split : Ljubljana 4:3
Včeraj je bila v Splitu odigrana mednarodna nogometna tekma med reprezentancama Splita in Ljubljane. Po nekoliko nadmočni igri je domače moštvo premagalo goste s 4:3 (0:1). V splitski reprezentanci je nastopilo kompletno moštvo Hajduka, razen Beare in Vukasa, ki ju je suspendiral disciplinsko sodišče NZS.

Maribor, 21. marca. — V prijateljski nogometni tekmi je Aluminij (Kidričevci) premagal Kovinarja (Maribor) s 3:2 (2:2).

Clan II lige Napredak iz Krulceva je premagal danes v prijateljski tekmi beogradskega Radničkoga 3:0 (3:0).

Ptuj, 21. marca. — V Ptujju je gostovalo B moštvo Branika in premagalo domačo Dravo s 3:2 (0:2).

V razburljivi igri je Velez danes neodoljeno igral z članom I zveze lige Proleterjem 1:1 (0:1).

Železničar (Mrb) : ZNK Ljubljana 7:1 (2:0)
Ljubljana, 21. marca. Ljubljanski so izkoristili zadnji nedeljo pred pričetkom tekmovanja v slovensko-hrvatski ligi, in povabili v goste mariborske Železničarje. V prijateljski tekmi so zmagali mnogo boljše in požrtvovalnejše gostje s 7:1 (2:0).

ZAGREB : DINAMO 2:1 (1:0)
Včeraj je v prijateljski tekmi član II. lige premagal zagrebški Dinamo 2:1.

Maribor, 21. marca. — V prijateljski nogometni tekmi je Aluminij (Kidričevci) premagal Kovinarja (Maribor) s 3:2 (2:2).

Clan II lige Napredak iz Krulceva je premagal danes v prijateljski tekmi beogradskega Radničkoga 3:0 (3:0).

Ptuj, 21. marca. — V Ptujju je gostovalo B moštvo Branika in premagalo domačo Dravo s 3:2 (0:2).

V razburljivi igri je Velez danes neodoljeno igral z članom I zveze lige Proleterjem 1:1 (0:1).

SMUČARSKA TEKMOVANJA ZA ISTENIČEV MEMORIAL

Kakih sto tekmovalcev

Podkoren, 21. marca. — V počastitev spomina smučarja in tekmovalca Rada Isteniča je smučarski klub Enotnost priredil tekmovanje v skokih, tekah in klasični kombinaciji za vse kategorije tekmovalcev. Nastopilo je nekaj 100 smučarjev. Med njimi je bilo opaziti stare veterane Franca Smoleja, Lojzeta Knifca in Lojzeta Klančnika.
V tekni so tekmovali člani, članice, mladinci, mladinke, pionirji in starejši člani. V skokih pa so se pomerili člani, mladinci in pionirji, v klasični kombinaciji pa člani, mladinci in pionirji.
Skokovje je oviral južni sneg. Za presenečenje je poskrbel Jože Laučus, ki je osvojil prvo mesto z 291,9 točkami (32,5/22). Drugi je bil Gorisek 199,8 (33,3/3), Rogelj 198,7 (34,5/33), A. Braz 193,9 (31,31), S. Matulj 190,2 (32,5/32,5).
Med št. mladinci je zmagal Babnik 188,5 (24,27,5), med miajšimi pa Brič 171,9 (17,7,3).
Med mladinci je zmagal Edo Vidovič 184,3 (27,26,5), pred Javornikom 182 in Rotarjem 173,8.
V teku članov na 15 km je osvojil prvo mesto Janez Pavčič 40:07, drugi je bil Gašper Kordež 40:34, tretji Oveš Pavčič 41:43, četrti Jože Knifca 41:57, peti Hlebjanca 42:07.
Članice so se pomerile na 10 km dolgi progi. Zmagala je Vrbinčeva 36:50 pred Jerico Riž 38:44 in Marijo Černe 48:01. Med starejšimi mladinci je na 10 km zmagal Seljak 26:58, med št. mladinkami 15 km Černetova 21:50, med ml. mladinki 5 km Jeroša 18:59, med ml. mladinkami pa (2 km) Petercel 15:42.

TEKMOVANJE ZA JAHORINSKI POKAL

Zmagal avstruski par

Kunšič tretji — Prihodnje leto na Jahorini svetovno prvenstvo?
Jahorina, 21. marca. Drugi dan tekmovanja za »Jahorinski pokal« niso imeli tekmovalce ugodnega vremena. Zaradi goste megje je bilo tekmovanje v slalomu zelo težavno, tako da jih je 11 odstopilo, štirje pa so bili disqualificirani.
Zenske so tekmovali na 400 m dolgi progi s 40 vrati. Tudi tokrat je zmagala Avstralka Hochleitner. Zagrebčanka Antičeva pa je bila tretja pred Avstralko Sengerlevo.
Moški so tekmovali na 600 m dolgi progi z 58 vrati in z 200 m višinske razlike. V drugem vpadu so bili zaradi slabega snega doseženi nekoliko slabši rezultati. Zmagal je ponovno Avstrijec Oberleitner, ki je z rojstne države.

VELESALOM NA LIPANCI

Prva Krizaj in moštvo Ljubelj

Bled, 21. marca. Smučarski klub Bled in Krizaj iz Ljubljane sta pripravila na Lipanci tradicionalni veselja in slalom za memorial bratov Rušov in Toneta Dularja. Tekmovalce je udeležilo kakih 100 tekmovalcev iz udeležili društev. Proga je bila zaradi slabih snežnih razmer zelo težavna in je zahtevalo od tekmovalcev vse njihovo tehnično znanje.
Vreme je bilo zjutraj oblačno, kasneje pa se je zvedrilo, tako da je napočil krasen spomladanski dan. Najbolj gotovo je vozil Krizaj iz federacije, ki proučuje možnost, da bi bilo prihodnje leto na Jahorini svetovno smučarsko prvenstvo.

Rezultati: 1. Krizaj (Ljubelj) 1:14,9, 2. Budinek (E) 1:25,6, 3. Vrančič (E) 1:34,4, 4. Lang (Ljubelj) 1:45,9, 5. Volk (Bled) 1:47,0, 6. Bogataj (Ljubelj) 1:49,1, 7. Stare (Bled) 1:52,0, 8. Gostinčar (Jesenice) 1:53,1, 9. Ulčar (Bled) 1:53,6.

TEKMOVANJE ZA JAHORINSKI POKAL

Zmagal avstruski par

Kunšič tretji — Prihodnje leto na Jahorini svetovno prvenstvo?
Jahorina, 21. marca. Drugi dan tekmovanja za »Jahorinski pokal« niso imeli tekmovalce ugodnega vremena. Zaradi goste megje je bilo tekmovanje v slalomu zelo težavno, tako da jih je 11 odstopilo, štirje pa so bili disqualificirani.
Zenske so tekmovali na 400 m dolgi progi s 40 vrati. Tudi tokrat je zmagala Avstralka Hochleitner. Zagrebčanka Antičeva pa je bila tretja pred Avstralko Sengerlevo.
Moški so tekmovali na 600 m dolgi progi z 58 vrati in z 200 m višinske razlike. V drugem vpadu so bili zaradi slabega snega doseženi nekoliko slabši rezultati. Zmagal je ponovno Avstrijec Oberleitner, ki je z rojstne države.

VELESALOM NA LIPANCI

Prva Krizaj in moštvo Ljubelj

Bled, 21. marca. Smučarski klub Bled in Krizaj iz Ljubljane sta pripravila na Lipanci tradicionalni veselja in slalom za memorial bratov Rušov in Toneta Dularja. Tekmovalce je udeležilo kakih 100 tekmovalcev iz udeležili društev. Proga je bila zaradi slabih snežnih razmer zelo težavna in je zahtevalo od tekmovalcev vse njihovo tehnično znanje.
Vreme je bilo zjutraj oblačno, kasneje pa se je zvedrilo, tako da je napočil krasen spomladanski dan. Najbolj gotovo je vozil Krizaj iz federacije, ki proučuje možnost, da bi bilo prihodnje leto na Jahorini svetovno smučarsko prvenstvo.

Rezultati: 1. Krizaj (Ljubelj) 1:14,9, 2. Budinek (E) 1:25,6, 3. Vrančič (E) 1:34,4, 4. Lang (Ljubelj) 1:45,9, 5. Volk (Bled) 1:47,0, 6. Bogataj (Ljubelj) 1:49,1, 7. Stare (Bled) 1:52,0, 8. Gostinčar (Jesenice) 1:53,1, 9. Ulčar (Bled) 1:53,6.

TEKMOVANJE ZA JAHORINSKI POKAL

Zmagal avstruski par

Kunšič tretji — Prihodnje leto na Jahorini svetovno prvenstvo?
Jahorina, 21. marca. Drugi dan tekmovanja za »Jahorinski pokal« niso imeli tekmovalce ugodnega vremena. Zaradi goste megje je bilo tekmovanje v slalomu zelo težavno, tako da jih je 11 odstopilo, štirje pa so bili disqualificirani.
Zenske so tekmovali na 400 m dolgi progi s 40 vrati. Tudi tokrat je zmagala Avstralka Hochleitner. Zagrebčanka Antičeva pa je bila tretja pred Avstralko Sengerlevo.
Moški so tekmovali na 600 m dolgi progi z 58 vrati in z 200 m višinske razlike. V drugem vpadu so bili zaradi slabega snega doseženi nekoliko slabši rezultati. Zmagal je ponovno Avstrijec Oberleitner, ki je z rojstne države.

VELESALOM NA LIPANCI

Prva Krizaj in moštvo Ljubelj

Bled, 21. marca. Smučarski klub Bled in Krizaj iz Ljubljane sta pripravila na Lipanci tradicionalni veselja in slalom za memorial bratov Rušov in Toneta Dularja. Tekmovalce je udeležilo kakih 100 tekmovalcev iz udeležili društev. Proga je bila zaradi slabih snežnih razmer zelo težavna in je zahtevalo od tekmovalcev vse njihovo tehnično znanje.
Vreme je bilo zjutraj oblačno, kasneje pa se je zvedrilo, tako da je napočil krasen spomladanski dan. Najbolj gotovo je vozil Krizaj iz federacije, ki proučuje možnost, da bi bilo prihodnje leto na Jahorini svetovno smučarsko prvenstvo.

DNEVNE NOVICE

Sreča se ti bo nasmehnila, če po...
Turističnem društvu Ljubljana...

PREDAVANJA

Razne vrste morskih rib in do-
navski smudji danes v ribarnici.

V torek, dne 23. marca ob 20 bo
predavanje prof. Danice Marlon...

Tretje predavanje iz cikla »Kratek
pregled umetnostnega ustvarjanja sko-
zi stoletja«...

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

UMIRI SO V LJUBLJANI:
Krišvar Franc, delavec. Pogreb...

OPERA
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

MARIBORSKE VESTI

Poročili so se v Mariboru: Milan
Korošak in Jolanda Požgaj, Evgen
Srebot in Sonja Repolusk...

UMIRI SO V MARIBORU: Amalija Fel-
zer, stara 79 let; Franc Korpar, 80 dni...

DEZURNA LEKARNA
Ponedeljek, 22. marca: lekarna »Cen-
ter«, Gosposka ul. 12.

RADIO
5.30-7.30 Prenos sporeda Radia
Ljubljana...

KINO
»PARTIZAN«: Ameriški barvni film
»Proti vsem zaslavam«.

»UDARNIK«: Nemški film »Veruj v
mene«.

»POBREŽJE«: Zaprt.

»STUDENCI«: Zaprt.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

Torek, 23. marca ob 19.30: Verdi:
Traviata. Gostovanje Otte Ondine.

UMETNOSTNA GALERIJA
Strossmayerjeva ul. 6

Razstava grafik in drobne plastike
Debenjak - Batič, Razstava obsega
grafična dela enega najvidnejših ju-
goslovanških grafikov Rika Debenja-
ka...

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

»Kaj bi kupili očku za rojstni
dan? Sicer je še pol leta do ta-
krat, toda zmeriti se moramo že
sedaj, da zberemo denar. Toda
kaj dobiti denar?« vpraša Minka...

»No, mama zavzre
kosti, jih odpirajmo iz smeti, pa
jih nesimo v zbirališčno odpad-
kov, to nam bo dalo v pol leta
že precej denarja,« ji odvrne brat
Jurij.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

Kralj in Olga Aristovnik, Anton Jošt
in Franciška Cokan, Franc Slačnik
in Marija Pušnik, Stanislav Praprotnik
in Marija Kamenik, Albert Hersek
in Marija Poklič, Anton Arceet in
Valburga Iršič, Anton Zupanc in Ma-
rija Samec, Avguštin Colnarič in Ste-
fanija Ograjensek, Vincenc Cvetko in
Karolina Strašek, Albert Plemenitaš
in Ana Černoša, Henrik Zgajner in
Ivana Pišek, Alojzij Korošec in Jože-
ta Gabec, Edvard Memoni in Stanisa-
va Čebular, Jožef Možič in Jožeta
Gračner, Stanko Hladin in Alojzija
Knez, Anton Oblak in Marija Span,
Anton Brečko in Valburga Jelenc,
Franc Span in Angela Pejk, Jožef
Rok in Amalija Zakošek, Vincenc
Mauh in Terezija Sut, Stanislav Vo-
dišek in Antonija Zelič, Jožef Zobeč
in Marija Gaišek, Jožef Zobeč
in Marija Zidanški, Ferdinand Trupej
in Marija Klanišek, Franc Robič in
Marija Gračnar, Miha Drač in Olga
Mastnak.

KINO »KOMUNA«
Svedski film
»Dobri vojak BUM«
TEDNIK
Predstave ob 15, 17, 19.
in 21. uri

ZREBANJE SREČK 52. KOLA
JUGOSLOVANSKE LOTERIJE
BO 23. MARCA V ZAJEČARU

DROBNI OGLASI
ARANŽER MEŠANE STROKE dobi
takoj službo v naši trgovini v
Boru. Stanovanje za samca zago-
tovljeno. Plača po tarifnem pravil-
niku. Ponudbe pošljite na naslov
»Beogradski magazin« - Beograd,
Nušičeva ulica 2. 1365

SPOSNO GRADBENO PODJETJE
»BETON« Celje, sprejme v službo
takoj več izkušenih terasercerjev
in izkušenih zidarjev cementarjev.
Samsko stanovanje preskrbljeno.

RAZNASALKO
za raznašanje lista v zgodnjih
jutranjih urah na Črnučah

sprejme
UPRAVA
LJUDSKE PRAVICE-BORBE
LJUBLJANA

Dne 5. aprila 1954 ob 12
bo v pisarni Vojne pošte 7345-35
v Splitu

javna licitacija
za gradnjo treh stanovanjskih
poslopij v Hercegovnem

Orientačjska vsota je 30.800.000
din. Rok dogradnje je do 20. fe-
bruarja 1955.

Tehnična dokumentacija in po-
goji so na vpogled v pisarni Vojne
pošte 7345-35 Split, soba 431, vsak
delavnik od 12 do 14, kjer se lahko
dobi tudi prepis predračuna.

Pravica udeležbe pri licitaciji
imajo vsa gradbena podjetja, ki
dokazujejo, da so registrirana, da
imajo osnovna sredstva in strok-
ovno osebo ter da so doslej
opravljala takšna dela.

Jamčevina (kavcija) znaša 2%
predračunske vrednosti objekta in
jo je treba položiti v obliki ga-
rancijskega pisma Narodne banke.

Pismene ponudbe v zapečateni
kuverti je treba izročiti neposred-
no ali po pošti Vojni pošti 7345-35,
Split.

Ponudbi je treba priložiti pismo-
no izjavo, da so ponudnik
znal poroj in revidirani glavni
projekt ter pristane, da bo po
njih licitiral, nadalje garancijsko
pismo Narodne banke, dokazilo o
registraciji podjetja ter seznam
cen materiala, s katerimi je pri
licitaciji računani.

Iz pisarne Vojne pošte 7345-35,
Split 1367

KINO »UNION«: Ameriški barvni film
»Divji sever«. Tednik. Predstave
ob 16., 18. in 20. uri.

KINO »SLOGA«: Ameriški film »Sa-
motna zvezda«. Tednik. Predstave
ob 15., 17., 19. in 21. uri. Ob 10. uri
je matinska letnega filma. Predpro-
daja vstopnic od 9. do 11. ter od
14. ure dalje.

KINO »SOCA«: Ameriški film »Pavla«.
Tednik. Predstave ob 17. in 19. uri.
Prodaja vstopnic od 10. do 11. ter
od 16. ure dalje. Danes zadnjkrat.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški film
»Sled v lukci«. Tednik. Predstavi ob
18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od
17. ure dalje.

KINO »SISKA«: Ameriški film »Sled
v lukci«. Predfilm. Predstave ob 16.,
18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od
15. ure dalje.

JESENICE - »RADIO«: Jugoslovan-
ski film »Sinji galebi«. Predstavi
ob 18. in 20. uri. - »PLAVZ«:
Ameriški film »Viva Zapata«. Pred-
stava ob 18. uri.

POZORI! POZORI!
JAHAAČE PO NOVEM KONTNEM PLANU
za industrijska podjetja, gostinske in trgovske obrate, kakor
tudi za kmetijske zadruge v slovenskem, srbohrvatskem
jeziku in v cirilici je možno nabaviti le določeni čas, zato
izkoristite priložnost, ker smo jih izdelali le omejeno količino.

IKI Maribor

Na podlagi točke IV/15 Navodil za izvajanje Uredbe o oddaji
gradbenih, obrtnih in montažnih del in snabave opreme s pomočjo
javne dražbe razpisuje

Podjetje za izgradnjo TE Kolubara
v Velikih Crljenih

na temelju svojega sklepa št. 154 z dne 10. marca 1954

PRVO OFERTALNO LICITACIJO

za izgradnjo spodaj navedenih gradbenih objektov:

- 1. 13 stanovanjskih poslopij, predračunska vrednost 67.400.000 din.
2. Zaklonišče PAZ v naselju, predračunska vrednost 35.164.000 din.
3. Ceste v naselju, predračunska vrednost 48.000.000 din.
4. Zunanji kanal in vodovod v naselju in v elektrarni, pred-
računska vrednost 30.000.000 din.
5. Glavni obratni objekt - I. taza, predračunska vrednost 65
milijonov dinarjev.
6. Glavni obratni objekt - II. taza, predračunska vrednost
140.042.000 din.
7. Dunak II., predračunska vrednost 36.410.000 din.
8. Regulacija potoka »Bare«, predračunska vrednost 29.561.000 din.
9. Temelji za posevni transportni most, predračunska vrednost
2.942.000 din.
10. Betonska rampa pri skladišču premoga, predračunska vrednost
7.831.000 din.
11. Skladišče tekočega goriva, predračunska vrednost 797.000 din.
12. Notranji tiri, predračunska vrednost 168.493.000 din.
13. Zunanja razsvetljava pri elektrarni, predračunska vrednost
1.593.000 din.
Skupna predračunska vrednost 633.233.000 din
Ponudbe bo na dan licitacije sprejemala komisija in so lahko
predložene za vse objekte skupaj ali posamezno po skupinah takole:
I. skupina - objekti pod št. 5, 6, 7, 9, 10, 11 in 13.
II. skupina - objekti pod št. 1, 3 in 4.
III. skupina - objekti pod št. 8.
IV. skupina - objekti pod št. 12.
V. skupina - objekti pod št. 2.
Vsak ponudnik je dolžan na dan licitacije poleg svoje ponudbe
izročiti komisiji tudi:
1. potrdilo o registraciji podjetja,
2. izkaz o sestavi osnovnih in obratnih sredstev,
3. podatke o strokovnem kadru, ki bi bil zaposlen na gradbišču,
4. rezerve o položeni kavciji v znesku 2% predračun. vrednosti del,
5. cenik glavnega materiala, s katerim je ponudnik kalkuliral,
6. višino koeficienta na neposredne plače zaradi naknadnih kal-
kulacij cen za neopredeljena dela
Licitacija bo 15. aprila 1954 ob 11 v prostorih »Energoprojekta«,
Beograd, Brankova 25-11., soba 8, kjer se do dne licitacije lahko vsak
dan dobe od 4-14 celotni licitacijski elaborati za ceno 3500 din, ozi-
roma za prvo skupino 300, za drugo skupino 3700, za tretjo skupino
100, za četrto skupino 200 in za peto skupino 300 din, kakor tudi vsa
potrebna poiasnila, pozorji itd Tam so interesantom na razpolago
tudi vsi načrti in detaili objektov, ki bodo na licitaciji.

Novosadska tovarna kablov
Novi Sad

OBVEŠČA SVOJE CENJENE POTROŠNIKE, DA RAZSTAVLJA SVOJE PROIZVODE NA POMLADANSKEM
ZAGREBŠKEM VELESEJMU V PAVILJONU »F« - PROSTOR ŠTEV. 3

TRIJE
tovariši

Presenečeno sem jo pogledal. 'Grozdi' je bila edina elegantna
restavracija, kar sem jih poznal.
»Odkrito rečeno,« sem dejal, »drugače primernege lokala ne
poznam. Mislim tudi, da nama Cadillac nalaga določene dolžnosti.«
Zasmejala se je. »Pri 'Grozdu' je gotovo napeto in dolgočasno.
Pojdva rajši kam drugam.«
Njene besede so mi kar sapo zaprle. Moje resne sanje so se
razblinile. »Ce je tako, morate pa vi kaj predlagati,« sem rekel.
»Lokali, ki jih sicer poznam, so namreč nekoliko zakotni. Mislim,
da to ni za vas.«
»Zakaj tako mislite?«
»Vsaj človek kaj takega lahko nekako domneva.«
Hitro me je pogledala. »Lahko bi pa poskusila.«
»Dobro.« Odločno sem spremenil ves svoj načrt.
»Zdaj torej vem, da niste boječ. Greva torej k 'Alfonzu'.«
»Alfonz' zveni že kar dobro,« je odgovorila, »in boječa nočaj
tudi nisem.«
»Alfonz' je pivnica,« sem dejal, »gospodar je dober prijatelj
našega Lenza.«
Zasmejala se je. »Lenz ima pač povsod prijatelje.«

Prikimala sem. »Saj jih tudi lahko dobi. To ste videli pri Bin-
dingu.«
»Da, prav pravite,« je pritrdila. »Slo je bliskovito.«
Odpeljala sva se.
Alfonz je bil zavaljen, miren mož. Naprej štrleče ličnice.
Majhne oči. Zavihani rokavi. Roke ko gorila. Če mu gost ni bil
po volji, ga je sam vrgel iz krčme. Pod kap je postavil tudi
člane sportnega društva »Patrioti«. Za prav težke goste je imel
pod točilno mizo pripravljeno kladivo. Lega lokaja je bila prak-
tična; tik bolnišnice. Tako je Alfonz prihranil prevozne stroške.
S kocinasto roko je obrisal svetlo jelovo namizno ploščo.
»Pivo?« je vprašal.
»Zganje in kaj za pod zobe,« sem odgovoril.
»Kaj pa dama?« je vprašal Alfonz.
»Tudi dami prinesite žganja,« je dejala Patrice Hollmannova.
»Krepko, krepko,« je menil Alfonz. »Svinjska rebra s kislim
zeljem imamo.«
»Ali ste klali doma?« sem vprašal.
»Seveda.«
»Toda dama bi najbrž rada jedla kaj lažjega, Alfonz,« sem
dejal.
»Menda ne mislite resno,« je menil Alfonz. »Kar poglejte
rebra.«
Naročil je natakarju, naj jih prinese porcijo. »Bila je čudovita
svinja,« je pojasnjeval. »Premirana. Dve prvi nagradi.«
»Če je tako, pa seveda nihče ne more premagati skušnjave,«
je odgovorila Patrice Hollmannova v moje presenečenje s samo-
zavestjo, ko da že leta in leta zahaja v to krčmo.
Alfonz je pomežiknil. »Torej dve porciji?«

Prikimala je.
»Lepo. Sam jih izberem.«
Odšel je v kuhinjo. »Svoj dvom o tem lokalu umaknem,« sem
dejal. »Alfonza ste kar v naskoku osvojili. Sam bo izbral rebra.
To dela samo za stalne goste.«
Alfonz se je vrnil. »Navrgel sem še sveže klobaso.«
»Pametna misel,« sem dejal.
Alfonz naju je dobrodušno pogledal. Zganje je prišlo na mizo.
Tri čašice. Ena za Alfonza. »No, na zdravje,« je dejal. »Da bi naši
otroci dobili bogate starše.«
Izpila sva do dna. Dekle ni srkalo žganja, marveč ga je tudi
zvrnilo. »Močno, močno,« je dejal Alfonz in odhlačal nazaj k
točilni mizi.
»Ali vam žganje diši?« sem vprašal.
Stresla se je. »Nekoliko premočno je. Toda vpriči Alfonza se
vendar ne morem blamirati.«
Svinjska rebra so bila odlična. Pojedel sem jih dve veliki
porciji in tudi Patrice Hollmannova je jedla znatno več, kakor
sem ji prisodil. Zdelo se mi je imenitno, da prav nič ne zaostaja
za menoj in da se je tako dobro živela v ta lokal. Popila je tudi
brez spakovanja z Alfonzom še en kozareček žganja. Alfonz mi je
skrival pomežiknil češ da je zadeva v redu. Na takšne zadeve
se je spoznal. Na lepoto in kulturo sicer ne — pač pa na jedro in
vsebine.
»Če imate srečo, boste spoznali Alfonza po njegovih šloveških
slabostih,« sem dejal.
»To bi res rada,« je odgovorila. »Videti je, ko da nima nobene.«
»Pač, pač!« Pokazal sem na mizico poleg točilne mize. »Tu...«
»Kaj? Gramofon?«

IZ DELA ORGANIZACIJ SZDL

V Beltincih so uspešno delali

vendar se s tem ne smejo zadovoljiti, dokler je v SZDL samo 27% vseh volilnih upravičencev

Pred dnevi je bil v Beltincih občni zbor SZDL. Iz poročil je bilo razvidno, da so člani minulo leto dobro izvrševali svoje naloge. Kritizirali pa je treba to, da je v organizacijo vključenih le 27% volilnih upravičencev. Čeprav so člani sodelovali pri vseh gospodarskih in političnih akcijah — dobro so pripravili praznovanje občinskega dneva, prizadevno delali ob volitvah no-

vembra in tudi pri nadomestnih volitvah marca letošnjega leta — se s temi uspehi vendarle ne bodo smeli zadovoljiti. Majhen procent ljudi, vključenih v organizacijo dokazuje, da so njihove bodoče naloge še velike.

Med razpravo so nekateri člani izrazili željo, da bi na enem bodočem njihovem sestanku podal obračun svojega dela tudi občinski ljudski odbor. Beltinci

V GANČANIH NE VEDO, KDO PIJE IN KDO PLAČA

Na sestanku SZDL so se pogovorili o raznih napakah

Člani SZDL so imeli občni zbor tudi v Gančanih. Ta organizacija je zaostajala po delu in po številu organiziranih ljudi za Beltinci. Da so bili manj delovni, je pokazal tudi občni zbor, ki je bil slabo obiskan. Zaradi nezadovoljive delavnosti so se v vasi tudi dogajale stvari, ki jih ne bi smelo biti. Izginila je n. pr. strešna opeka za zadržni dom, tudi lesne konstrukcije ni nikjer več. Opeka ni bila niti plačana. Kam pa je šel denar za les, ki je bil plačan, tega ne vedo. Člani SZDL so na zboru pripovedovali še o raznih drugih nepravilnostih.

V vasi imajo 12 instrumentov za godbo na pihala, ki so jih nabavili med vojno. Ves čas po osvoboditvi jih uporabljajo privatniki, ki ne plačujejo nobene odškodnine. Nikomur pa ni prišlo na misel, da bi ustanovili godbo na pihala. Sklenili so, da bodo v bodoče bolj skrbeli, da se take stvari ne bodo dogajale. -jo

veljajo že od nekdaj za trg in ne vas, zato so predlagali, da bi bilo treba bolj skrbeti za lice kraja. V ta namen naj bi ustanovili olepševalno društvo, ki bi skrbelo za ureditev parka in drugo. -jo

Ko sonce toplije posije, ožive klopee v parkih in ob poteh

Narod naš dokazuje hrani...

V Mariboru so že zbrali glavne podatke o zgodovini narodnoosvobodilnega gibanja na tem področju

solah in v enotah JLA. Na sedež zgodovinske sekcije pa prihaja vedno več učiteljev in študentov po podatke za predavanja in nastope.

Pri popisu podatkov iz NOV in naprednega gibanja v Mariboru so organizacije Zveze borcev na terenih pokazale veliko zanimanje. Med najboljšimi so drugi teren, Pobrežje ter Melje. Pri popisu sodeluje okoli 500 ljudi, tako da bodo kmalu lahko zbrali pregled o javkah, bunkerjih, sestankih in kurirskih zvezah, o gospodinjah, ki so dajale stanovanja ilegalcem, o materah, ki so zbirale material itd.

Zgodovinska skupina se skupaj s Pokrajinskim muzejem trudi najti ustrezajoče prostore za ustanovitev muzeja ljudske revolucije, potrebno pa je tudi ustanoviti primerno študijsko središče, kjer bodo vzgojiteljem in predavateljem na razpolago razni viri iz zgodovine ljudske revolucije kot fototeka, prepisi dokumentov, knjige itd. Za zgodovinsko delo so pokazali nekateri politični delavci mnogo zanimanja, treba pa je storiti še več, da bomo lahko znanemc

izročili pregledno dediščino NOV — zgodovino NOV.

Doslej so uredili tudi kakih 500 življenjepisov padlih borcev in žrtev, 127 pa jih zaključujejo. Računajo, da bodo pri sedanjem popisovanju zbrali še kakih 100 življenjepisov o sodelavcih NOV. -rej

PRI KMETIJSKIH DELAVCIH NAJ BI OPOŠTEVALI DALJŠI DELOVNI ČAS

Pred dnevi je zasedal delavski svet Kmetijsko-gozdarskega posestva Kočevje. Razpravljali so o razpisu volitev delavskega sveta in o predlogu tarifnega pravilnika za letos.

Na zasedanju so sklepali glede plačevanja delavcem ob deževnih dneh. Dejali so tudi, da je do kmetijskih in gozdnih delavcev krivično to, da jim pri obračunavanju otroških dodatkov pozimi, ko ne morejo delati, ne priznajo preseženega števila ur spomlad ter jeseni, zlasti pa poleti. Še posebej pa so prizadeti kmetijski delavci, pri katerih je uveljavljen deseturni delovni čas,

PRI RIBIČEVEM MLINU JE BILO USTRELJENIH 25 TALCEV

5. aprila občinski praznik v Cezanjevcih

Občinski obor Zveze borcev NOB v Cezanjevcih je sklenil, da bo 5. april njihov občinski praznik. V teh dneh pred desetimi leti so bili hudi boji pri Ribičevem mlinu, kjer je padlo 5 gestapovcev in višjih nemških funkcionarjev, ostali pa so se razbežali. Do spopadov je prišlo tudi v Desnjaku, Vogričevcih in na Stari cesti. Borba je trajala sedem dni, tako da je bil okupator prisiljen poslati po pomoč. Posebno junaka se je boril Janko Ribič član SKOJ-a, ki je padel 6. aprila 1944 v Vogričevcih. Na rojstni hiši v Cezanjevcih mu bodo odkrili spo-

minsko ploščo. Pri Ribičevem mlinu pa je bilo 25. aprila 1944 ustreljenih 25 talcev, ki jim bodo tudi letos postavili spomenik.

Da bodo občinski praznik lepo proslavili, skrbje množične organizacije skupaj z občinskim ljudskim odborom. Ob tej priložnosti bodo uredili tudi razstavo dokumentov iz Narodnoosvobodilne borbe občine Cezanjevci. Iz grafikonov, ki jih bodo pripravili, pa bo razviden napredek občine zadnjih let. Na proslavi in prireditvah bodo sodelovala domača in sosedna kulturna društva.

Vipava potrebuje primerno šolsko poslopje

Tudi starši učencev in dijakov so obljubili pomagati pri gradnji

V Vipavi delujeta nižja gimnazija in osnovna šola. Do lanskega leta sta obe skupno uporabljali šolsko poslopje, ki je bilo leta 1860 sezidano za osnovno šolo. Razumljivo je, da je zaradi tega precej trpel šolski pouk. Ker se je število dijakov in učencev v letošnjem šolskem letu zelo povečalo, je postalo nemogoče, da bi bili še nadalje ob šoli v istem poslopju, zaradi česar se je osnovna šola izselila v dve zasilno preurejeni učilnici v zadržnem domu. Ker osnovna šola nima zbornice in pisarne, ki bi ju nujno potrebovala, je šolski inventar neprimerno shranjen, nekaj učnih pripomočkov in inventarja pa imajo shranjene učiteljske celo v svojih stanovanjih.

Učencev, zaradi česar ne bosta več zadostovali samo dve učilnici, ki jih ima osnovna šola sedaj na razpolago. Da bi vsaj začasno rešili vprašanje tretje učilnice, je šolski svet osnovne šole sklenil predlagati občinskemu ljudskemu odboru Vipava, da se pregradi hodnik v 1. nadstropju zadržnega doma za tretjo učilnico in pisarno osnovne šole.

Osnovno šolo v Vipavi obiskujejo sedaj 103 učenci, v prihodnjem letu pa bo 55 novih

Ker tudi poslopje, v katerem je sedaj nižja gimnazija, ne zadošča več potrebam, so na sestanku, katerega so se udeležili zastopniki šolskega sveta, občinskega LO Vipava in množičnih organizacij sklenili, da morajo v Vipavi zgraditi novo poslopje nižje gimnazije, medtem ko bi se osnovna šola spet vrnila v svoje poslopje, ki je zanjo dovolj veliko.

Ker najbrž kljub obljubljeni pomoči staršev dijakov in učencev občinski ljudski odbor v Vipavi sam ne bo zmogel vseh stroškov za zgraditev nove nižje gimnazije, bo potrebna pomoč okrajnega ljudskega odbora Gorica.

Šolski svet osnovne šole v Vipavi dobro dela in se že kažejo prvi uspehi. Uprava vsake skupnosti, ki upravlja gozd Ravnik-Orlovše na Nanosu, je dala osnovni šoli 30.000 din za nabavo učil in bo še dala 1.5 kubičnega metra lesa za otroško igrišče v parku, kjer bodo prostori za kosarko, razne igre in otroški vrtiljak. Šolski svet bo tudi pomagal pri nabavi novega inventarja za novo učilnico.

Od vsepovsod

V tovarni usnja KONUS bodo ta mesec izvolili novo skupinsko zaporniko po oddelkih. Takoj ko jih bodo izvolili, se bodo na eestankih pogovorili o delu in nalogah. Najvažnejši kar jih čaka, je razprava o predlogu tarifnega pravilnika in o predlogu o letnih dopustih, ki sta jih izdelali posebni komisiji. Skupinski zapisniki bodo morali skrbeti, da bo s temi predlogi seznanjen steherni delavec, ki bo tako lahko tudi k njim svoje pripomnil.

Kovinarji v Zrečah so žetovno pripravljajo na volitve v delavski svet, ki bodo 25. marca. Kandidati so izbrali po vseh oddelkih, nekaj so jih pa že zbrali na skupnem sestanku kolektiva, kjer so sprejeli kandidatsko listo.

V Smartnem ob Paki je organiziral Okrajni odbor gostinske zbornice gostinski tečaj, ki so ga pred dnevi zaključili. Od 52 prvotno vpisanih tečajnikov jih bo 35 opravljalo izpit 25. in 26. t. m. Predavanja so imeli vsak četrtak in je trajal pouk ves dan. Težava so bile v tem, ker vsi morali obiskovalci prihajati iz vseh krajev šoštanjskega okraja v Smartno.

V Žužemberku se zadružniki malo zanimajo za delo zadrage

Zadnjega občnega zbora se je udeležilo le 57 članov od 349. Zadruga je kljub temu dobro gospodarila. Što tišod so določili za zatiranje korodarskega hrošča, krompirjeve plesni in za nabavo škropiv za sadno drevje, s katerimi bodo poškropili vsam članom nasade brezplačno. Eden najbolj uspešnih odsekov je bil sadjarski, vodi ga tovariš Bitnik, ostali odseki so pa živilarski. Med letom so uknili ekonomijo. Odkup ni šel nič kaj od rok, zato so zadržniki prodajali pridelke v sosednje zadrage, ki so se boljže znašle in znale tudi pridelke vnovčiti. Govorili so tudi, da bi zadruga uredila vzoren sadovnjak. Potrebno bi tudi plemenito postajo in grozničeno jame. Pogovorili so se še o živinoreji in o nabavi rodovniške živine. Ob koncu so še dejali, da letošnji zimski tečaj kljub prizadevanju ni uspel, čeprav bi zadržnikom mnogo koristil.

REGRES SO ZARES IZKORIŠČALI

S preprodajanjem elektromotorjev in drugih strojev so nekatere KZ in KDZ v kranjskem okraju oškodovale skupnost za več kot milijon dinarjev

Razprave, ki so bile zadnje dni v skupščinskih odborih Zvezne ljudske skupščine okoli ukinitve regresov, so dobile na terenu velik odjek in najrazličnejše komentarje. Kakršna koli so že ta mnenja, dejstvo je, da so bili artikli, nabavljeni po regresnih cenah, zelo pogost predmet izkoriščanja, finančnih prekrškov in celo kaznivih dejanj. Navajamo nekaj primerov iz kranjskega okraja, kjer so nekatere KZ in KDZ izkoriščale predpise o regresih tako, da so elektromotorje, ki so jih nabavile za svoje potrebe, prodajale za isto ali celo višjo ceno privatnim kmetom. V enem primeru je prišel do elektro- in Dieselmotorja celo obrtnik, ki je oba motorja dvignil v Kmetijskem magazinu v Ljubljani mimo knjigovodstva zadrage in sta se za to kapčijo dogovorila samo pred-

sednik zadrage in obrtnik. Ugotovili so, da je bilo v kranjskem okraju lani preprodanih 19 elektromotorjev, en Diesel motor in dve mlatlinci, kar vse so zadrage nabavile po regresnih cenah in s tem oškodovale državo za več milijonov.

Največ elektromotorjev so lani nabavile zadrage v poljanski in selški dolini, v vaseh, ki so bile elektrificirane po osvoboditvi. Ker so v teh zadržkih kmetje daleč eden od drugega, raztreseni po hribih, v mnogih primerih zadržniki ne morejo uporabljati skupno zadržnih mlatinic, siamoreznic, puhalkov itd. Zato so zadrage dajale take stroje v najem posameznim kmetom-zadržnikom tako, da so določili najemnino in letno amortizacijo za vsak stroj in sklenili pogodbo. Vsi taki elektromotorji in stroji so tudi vnešeni v osnovna sredstva zadrage. Čeprav za socialistično kmetijstvo ta način ni najboljši, je vendar v takem položaju primeren in potreben.

Drugače pa je delala na primer KDZ »Šoriško polje« v Zbanici. Iz knjigovodstva te zadrage je razvidno, da so kupili s 60-odstotnim regresom osem elektromotorjev ter od teh šest prodali zasebnim kmetom, članom in nečlanom, deloma celo po višji ceni. V knjigovodstvu ne vedo ničesar o elektromotorju in Diesel motorju, ki sta bila prodana KDZ, v roke pa jih je dobil obrtnik iz Škofje Loke, ki si je obdržal tudi račune.

V KZ Zbanica so kupili po regresnih cenah dve mlatlinci in ju nato preprodali privatnikom. Prvo so kupili za 76.000 din, prodali pa za 92.000 din in pri tej kupčiji zaslužili 16.000 din. Drugo so plačali po 38.400 din, prodali pa za 45.000 din. Ta kmetijska zadruga je prodala privatnikom tudi štiri elektromotorje.

V KZ Gorenja vas so nabavili štiri elektromotorje: tri so prodali z zaslužkom 19.300 dinarjev pri vsakem, enega pa z zaslužkom 1200 din. V KZ Voklo elektromotorja niso potrebovali in so ga nabavili samo zato, da ga takoj prodajo privatniku. Prav tako sta preprodajali KZ Veleosvo in Predosilje.

V vseh teh primerih je bila torej občutno oškodovana skupnost, regresiranje pa grdo izigrano. S.

BRAJCI NAM PIŠEJO

Od tega bi imeli vsi koristiti

V minulih letih so goriški čebelarji utrpeli ogromno škodo, ker so ponekod škropili sadno drevje v času cvetenja, zato so številni panji popolnoma odmrli in je poginilo na stotine čebeljih družin. Razen tega pa so bili mnogi panji delno uničeni in močno oslabiljeni. Samo lani je čebelarstvo v goriškem okraju utrpelo nad 5 milijonov dinarjev škodo. Res čudno je, da nekateri sadjarji še danes ne vedo — ali nočejo vedeti — da bi brez čebel in drugih podobnih žuželk sadno drevje sploh ne obrodilo. Spričo časopisnih opozoril, predavanje in tečajev bi moralo biti to že vsakomur jasno. V zvezi temu pa nekateri sadjarji škropijo sadno drevje z različni strupenimi pripravki prav med cvetenjem, čeprav je škropljenje prav takrat najmanj učinkovito, za čebele pa smrtonosno.

pa je potrebno poudariti, da bodo od tega imeli tudi sadjarji nemajhne koristi, ker jim bodo čebele, prenašajoč cvetni prah s cveta na st, oplojile sadno drevje, žigar rodovitnost se bo s tem vsekakor povečala.

Upamo, da bomo v Gradu kmalu spet napolnili kulturno dvorano

Minulo nedeljo je igralska skupina kulturno-umetniškega društva Stefan Kovač iz Murske Sobotice gostovala v Gradu. Dvorana v zadržnem domu, ki je sicer precej velika, je bila premajhna, da bi sprejela vse, ki so želeli videti in slišati opero. To gostovanje je treba pohvaliti ne le zato, ker smo v Gradu prvič videli opero, temveč tudi zato, ker so obiskovalci prekinili mučen molk, ki je le-tu že delj časa trajal. Nad vse dober obisk in pa razpoloženje gledalcev ob uprizoritvi je dovolj govoren dokaz, da si ljudje v Gradu in okolici želijo podobnih predstav.

V Gradu bo treba enkrat za vselej odpraviti napačne nazore, kot so n. pr. nezaupanje v mlajše prosvetne delavce, monopol nad kulturnim delom in podobno. Take stvari sami odpravimo v Gradu. Dvorana v zadržnem domu, ki je sicer precej velika, je bila premajhna, da bi sprejela vse, ki so želeli videti in slišati opero. To gostovanje je treba pohvaliti ne le zato, ker smo v Gradu prvič videli opero, temveč tudi zato, ker so obiskovalci prekinili mučen molk, ki je le-tu že delj časa trajal. Nad vse dober obisk in pa razpoloženje gledalcev ob uprizoritvi je dovolj govoren dokaz, da si ljudje v Gradu in okolici želijo podobnih predstav.

Kaj je z javnimi kopališči?

Javna kopaljšča v Ljubljani so pereč problem. Sicer so v glavnem samo tri: Slon, Mestno kopaljšče in pa kopaljšče Zavoda za socialno varovanje. Omenili bi morda še četrto na Jegličevi cesti. Našeta kopaljšča pa za Ljubljano ne zadoščajo, razen tega so pa bila letos nekaj mesecev zaprta. Kopaljšča na Miklošičevi cesti pa še sedaj niso odprli. Precejšnje število Ljubljancev je bilo ves ta čas v zadržki, kje naj se okopa. Le malo jih je tako srednih, da imajo doma kopaljšče. Zaman je vse govorjenje o higieni, o boleznih, ki jim je vzrok nesnaga, če človek

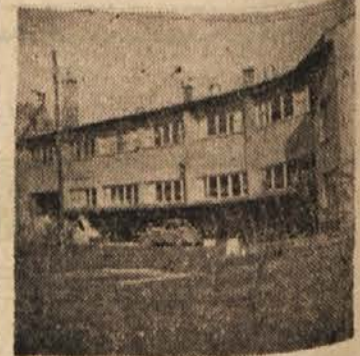
ne more poskrbeti za telesno snago. Pristojni organi bi se morali za to vprašanje malo bolj pozanimati. Da bi kopaljšča redno poslovala, bi morala skrbeti tudi Sanitarna inšpekcija. Mislim, da njena naloga ni skrbeti samo za to, da izvajajo v kopaljščih sanitarne predpise. Kopaljšča res niso nikakršna ustanova, namenjena razkošju; mislim, da je kopanje vsakomur več kot potrebno. Vsekakor je torej nujno, če že tako kmalu ni mogoče poskrbeti za nova kopaljšča, ki bi Ljubljani zadostovala, skrbeti vsaj za to, da bodo redno delovala vsaj ta, ki jih imamo. M.

Zakaj na soboški gimnaziji ni ženske telovadbe?

Na murskosoboški gimnaziji že celo leto ni ženske telovadbe, ker ni telovadnice vzgojiteljice. Iz enakih razlogov nimajo telovadbe tudi dijakinje Ekonomske srednje šole in Obrtne šole. Zakaj v Prekmurju ni mogoče dobiti profesorjev. Ob začetku šolskega leta je primanjkovalo tudi drugih profesorjev. Prekmurški dijaki si pa vendar želijo, da bi jim pristojni organi poslali vsej eno učiteljico za telovadbo. N. O.

Strokovni filmi o naprednem kmetijstvu

Okrajna zadruga zveza ptujskega okraja je skupaj z ljudsko tehniko začela prodajati kmetovalcem strokovne filme o naprednem poljedelstvu, živinoreji, sadjarstvu in vinogradništvu. Prvi filmi so vrstili v Staršah in Hajdini, obiskali pa bodo ta mesec vse občine, ki imajo elektriko.

Tovarna perila »Delta« v Ptuj. Zadnjega pol leta so v tovarni dokaj zboljšali delo. Izdelovali so pričeli razne nove artikle, po katerih je na trgu mnogo povpraševanja. Delajo po tekočem traku. Nabavili so tudi dva nova moderna šivalna stroja in stroj za izdelavo gumbic. V tovarni so uredili tudi ambulanto, razen tega so ozvočili delavnice, da lahko objavljajo vesti in prenašajo glasbo. V tovarni so dokaj zboljšali tudi politično delovanje v vseh organizacijah. Zlasti šivalno delajo mladinke. Organizirale so folklorno skupino, pevski zbor in dramsko skupino.